

Näringsliv och arbetsmarknad i Vara

Västra Götalandsregionen, Avdelningen för samhällsanalys

2026-10-02

Innehållsförteckning

Näringsliv och arbetsmarknad i Vara.....	0
Innehållsförteckning	1
Förord.....	3
1. Inledning.....	3
2. Befolkningsutveckling	4
3. Bostäder.....	7
3.1 Bostadsbestånd	7
3.2 Nyproduktion	9
3.3 Rumsenheter och befolkningsökning.....	10
3.4 Regionalt bostadsbyggande.....	11
4. Sysselsättning	12
5. Sysselsättning per bransch	16
6. Pendling.....	17
6.1 Inpendling.....	18
6.2 Utpendling.....	18
7. Företagande	19
7.1 Nyföretagande.....	19
7.2 Aktiva företagare	20
7.3 Största arbetsgivare	25
8. Arbetslöshet.....	26
9. Utbildning.....	29
9.1 Befolkningens utbildningsnivå	29
9.2 Behörighet till gymnasieskolan	33

9.3 Övergång till eftergymnasial utbildning.....	35
10. Ohälsa	37
11. Yrkesstruktur.....	39
12. Yrkesstruktur inom utvalda branscher	41
12.1 Byggverksamhet	41
12.2 Vård och omsorg	42
12.3 Utbildning	43
12.4 Tillverkningsindustri och utvinning	44
13. Bruttoregionprodukt, produktivitet och skattekraft.....	45
13.1 Bruttoregionprodukt	46
13.2 Produktivitet	47
13.3 Daglönesummor.....	48
13.4 Skattekraft.....	49

Förord

Västra Götalandsregionen har sedan år 1999 haft det regionala utvecklingsansvaret i Västra Götaland. I mandatet ingår att i samverkan med andra aktörer verka för att öka antalet sysselsatta i regionen och främja en hållbar tillväxt. Kunskapsspridning är en viktig del av uppdraget. Avdelningen för samhällsanalys på Västra Götalandsregionen har därför gjort en rapport om befolkning, utbildningsstruktur, arbetsmarknad och strukturuomvandling för varje kommun i Västra Götaland. Avsikten är att kommunerna ska kunna jämföra sig med Västra Götaland som helhet och med riket vad det gäller viktiga utvecklingsförutsättningar.

Karta 1. Vara i Västra Götalands län

1. Inledning

De senaste decennierna har präglats av en kraftig strukturuomvandling såväl i Västra Götaland som i riket som helhet. Två kriser har utlöst kraftiga omvälvningar av näringsliv och arbetsmarknad. Den första krisen 1990-93 innebar en kraftig nedgång av sysselsättningen i alla delar av riket. Först slog krisen framför allt mot den konkurrensutsatta tillverkningsindustrin. Därefter kom kraftiga neddragningar av den offentliga sektorn som ett

resultat av de betydande underskott i de offentliga finanserna som krisen orsakat.

Först 1997/98 började sysselsättningen påtagligt att återhämtas, vilket berodde på att både den privata och den offentliga sysselsättningen började stiga samtidigt. Krisen medförde en kraftigt ökad produktivitet inom industrin, vilket medförde ett minskat personalbehov. Den ökade produktiviteten var en följd av att den ökade kostnadspressen tvingade fram rationaliseringar, samtidigt som lågproduktiva industriföretag slogs ut. Samtidigt växte företagstjänsterna kraftigt, vilket delvis var en följd av att verksamheter outsourcades från industrin. Även om bortfallet av industrisysselsättningen till stora delar kompensades av tillväxten inom tjänstenäringarna så hade de växande branscherna inom tjänstesektorn andra lokaliseringskrav än de industribranscher de ersatte. Större urbana centra växte kraftigt, medan många mindre orter drabbades hårt av industrisysselsättningens tillbakagång.

Nittiotallsskrisen blev även startskottet för en kraftig utbyggnad av högskolan, vilken lett till en radikal höjning av befolkningens utbildningsnivå.

Kommuner inom pendlingsavstånd till större centra har ofta kunnat kompensera en minskande sysselsättning i kommunen med ökande utpendling, men kommuner långt ifrån större städer har oftast haft en svag utveckling av antalet sysselsatta.

Perioden från slutet av 90-talet till 2008 präglades av återhämtning och tillväxt, med såväl växande sysselsättning som befolkning. Hösten 2008 inträffade finanskrisen, vilken ledde till en kraftig nedgång av sysselsättningen under 2009. Jämfört med 90-talskrisen gav finanskrisen trots allt relativt små effekter på sysselsättningen, men ledde till en mycket kraftig nedgång av BNP. Den totala sysselsättningen och BNP återhämtade sig snabbt, men det var främst tjänstesektorn som stod för tillväxten, medan antalet sysselsatta inom tillverkningsindustrin fortsatte att minska.

2. Befolkningsutveckling

Den demografiska utvecklingen är av avgörande betydelse. Den påverkar kompetensförsörjningen, hemmamarknadens storlek och efterfrågan på offentlig och privat service. Flertalet kommuner i Västra Götaland har vuxit de senaste åren, oftast till stor del beroende på en stor inflyttning från utlandet. Befolkningen i Vara ökade under perioden 2000–2025 med 31 personer (0,2 %) till 16 075 personer.

Befolkningsutveckling 1980 till 2025, (1980 = index 100)

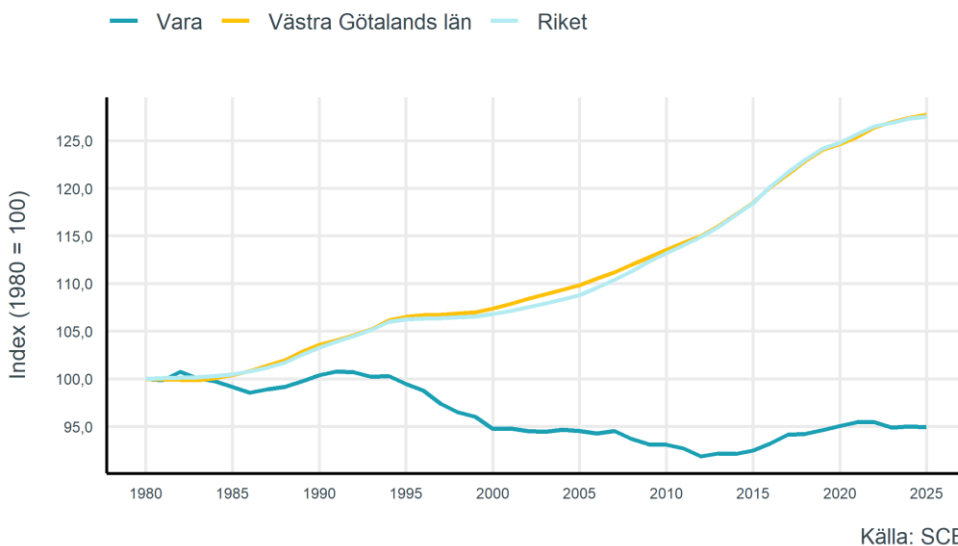

Diagram 1. Befolkningsutveckling 1980 till 2025, (1980 = index 100)

Sverige har under lång tid varit ett invandrarland. Under efterkrigsperioden bemannades den växande industrin av bland annat personer från Finland och personer från Sydeuropa. Sedan 90-talet och framåt har Sverige även haft en hög invandring av först personer från det sönderfallande Jugoslavien och därefter från Mellanöstern och Nordafrika.

År 2024 var 1,5 procent av befolkningen i Vara (248 personer) födda i övriga Norden, 5,5 procent (889 personer) var födda i övriga Europa och 5,1 procent (823 personer) var födda i övriga världen.

Mellan 2002 och 2024 förändrades antalet invånare i Vara som var födda i övriga Norden med -28,5 procent (-99 personer), antalet invånare födda i övriga Europa med 210,8 procent (603 personer) och antalet invånare födda i övriga världen med 357,2 procent (643 personer).

Andel utrikesfödda efter födelseregion, 2002–2024

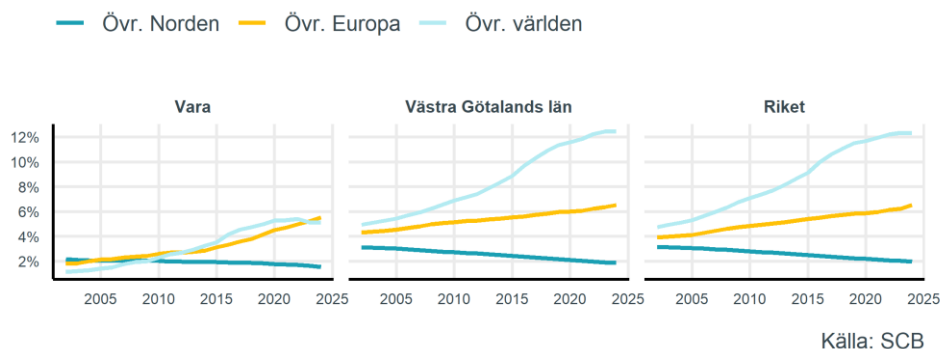
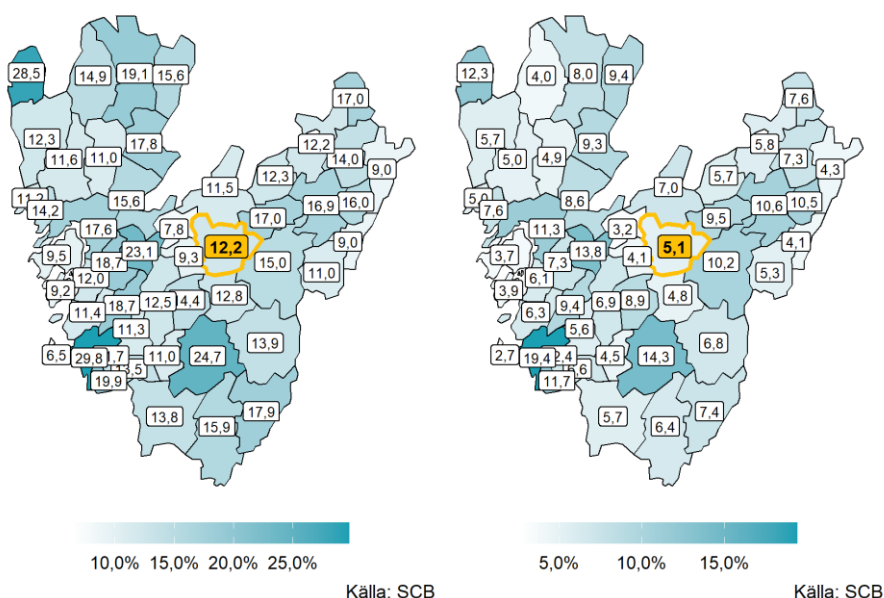

Diagram 2. Andel utrikesfödda efter födelseregion, 2002–2024

År 2024 fanns den högsta andelen utrikesfödda invånare i Göteborg där andelen uppgick till 29,8 procent (181 235 personer) och Strömstad med 28,5 % (3 838 personer).

Den lägsta andelen utrikesfödda invånare fanns i Öckerö där andelen uppgick till 6,5 procent (833 personer) och Grästorp med 7,8 % (435 personer).

År 2024 fanns den högsta andelen invånare födda utanför Europa i Göteborg där andelen uppgick till 19,4 procent (118 361 personer) och Borås med 14,3 % (16 436 personer). Den lägsta andelen invånare födda utanför Europa fanns i Öckerö där andelen uppgick till 2,7 procent (348 personer) och Grästorp med 3,2 % (177 personer).

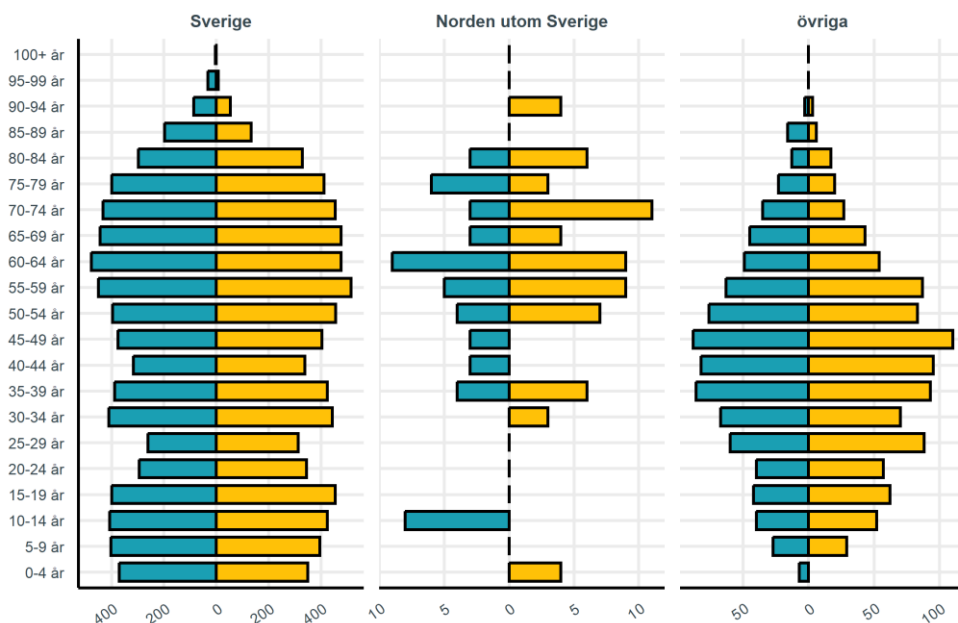
Karta 2. Andel utrikesfödda år 2024 (vänster). Karta 3. Andel invånare födda utanför Europa år 2024 (höger).

Generellt gäller att den del av befolkningen som är född i Sverige blir allt äldre, vilket innebär att försörjningsbördan stiger. Samma sak gäller även den del av befolkningen som är född i övriga Norden. Inom den gruppen skedde en stor del av invandringen under industrialismens höjdpunkt på 50-, 60- och 70-talen, vilket innebär att de som är födda i övriga Norden ofta är relativt åldersstigna. Invånarna födda utanför Norden har tyngdpunkten i yngre förvärvsarbetande åldersgrupper, vilket innebär att de delvis kan kompensera för den åldrande svenskfödda befolkningen. Utmaningen här ligger i att höja sysselsättningsgraden för den

utlandsfödda delen av befolkningen. Befolkningspyramiderna nedan visar hur detta ser ut specifikt för den studerade kommunen.

Befolkning i Vara år 2025, fördelad på födelseregion

■ kvinnor ■ män

Källa: SCB

Diagram 3. Befolkning i Vara år 2025, fördelad på födelseregion

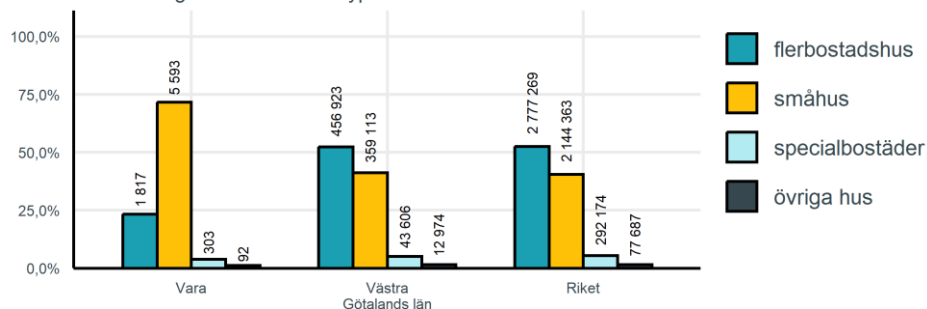
3. Bostäder

Tillgång till bostäder är en avgörande faktor för befolkningens välfärd och företagens kompetensförsörjning. I många kommuner råder det brist på bostäder enligt Boverkets årliga kommunenkät.

3.1 Bostadsbestånd

År 2025 fanns det totalt 7 805 bostäder i Vara. Av dessa stod äganderätter för 67,4 procent av beståndet, följt av hyresrätter (28,5 %) och bostadsrätter (4,0 %). Med äganderätt avses här att bostaden, exempelvis en villa eller ett radhus, ägs direkt av den boende. Diagrammet nedan visar hur lägenheterna fördelar sig efter hustyp (notera att "lägenheter" avser bostäder både i småhus och flerbostadshus).

Andel och antal lägenheter efter hustyp år 2025

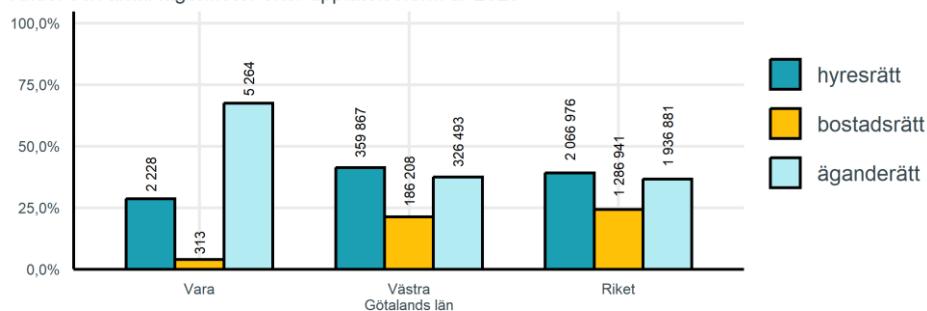

Källa: SCB

Diagram 4. Andel och antal lägenheter efter hustyp år 2025

Bostadsbeståndets fördelning mellan hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter framgår av diagrammet nedan. Notera att staplar avser andel av lägenheter efter upplåtelseform och att antalet står ovanpå respektive stapel.

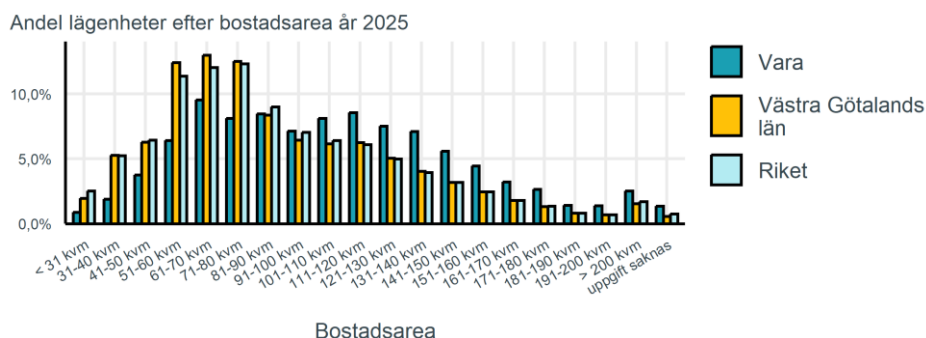
Andel och antal lägenheter efter upplåtelseform år 2025

Källa: SCB

Diagram 5. Andel och antal lägenheter efter upplåtelseform år 2025

Hur stora bostäder som finns påverkar möjliga flyttkedjor och rörligheten på bostadsmarknaden. Diagrammet nedan visar hur lägenheterna fördelas mellan olika bostadsstorlekar.

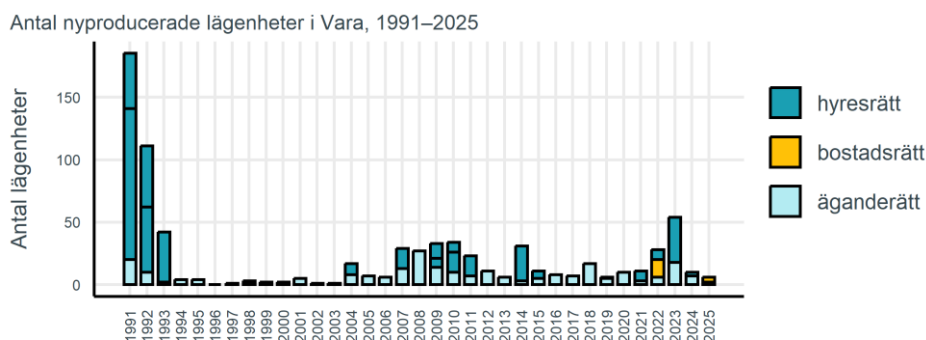

Källa: SCB

Diagram 6. Andel lägenheter efter bostadsarea år 2025

3.2 Nyproduktion

Efter en kraftig nedgång av byggandet på 90-talet har byggandet i landet ökat kraftigt. Efter 2023 har bostadsproduktionen fallit kraftigt i riket och i många kommuner. År 2025 färdigställdes 6 lägenheter i Vara. I genomsnitt har 16 lägenheter färdigställts årligen under den senaste tioårsperioden. Av dessa var 52,9 procent äganderätter, 35,7 procent hyresrätter och 11,5 procent bostadsrätter. Av diagrammen nedan framgår hur nyproduktionen varierat sedan början av 1990-talet.

Källa: SCB

Diagram 7. Antal nyproducerade lägenheter i Vara, 1991–2025

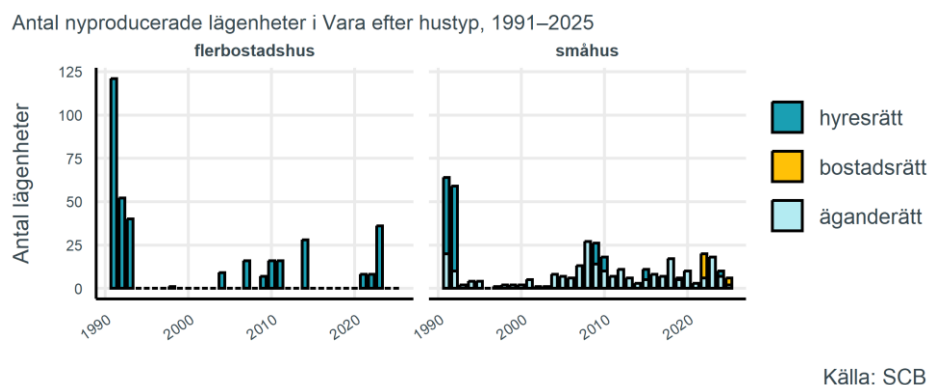

Diagram 8. Antal nyproducerade lägenheter i Vara efter hustyp, 1991–2025

3.3 Rumsenheter och befolkningsökning

I genomsnitt bor det 2,06 invånare per lägenhet i Vara, vilket kan jämföras med 2,00 invånare per lägenhet i riket. Antalet lägenheter säger inte allt om hur mycket bostad som faktiskt tillkommer – en nybyggd etta och ett radhus räknas båda som en lägenhet. Rumsenheter är därför ett kompletterande mått, som väger in bostädernas storlek.

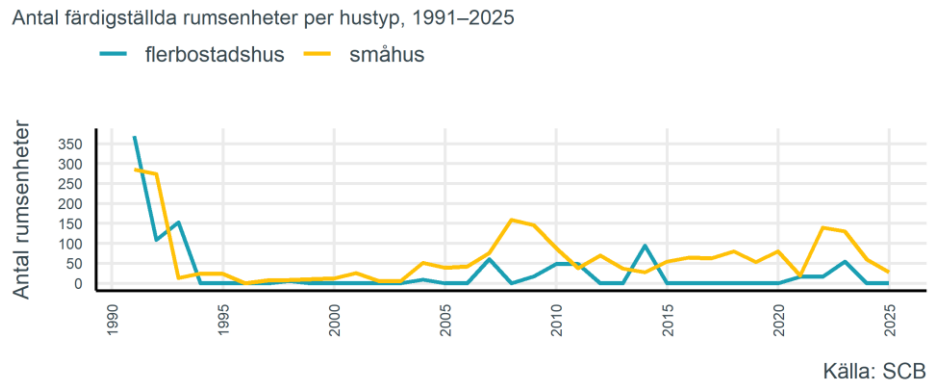
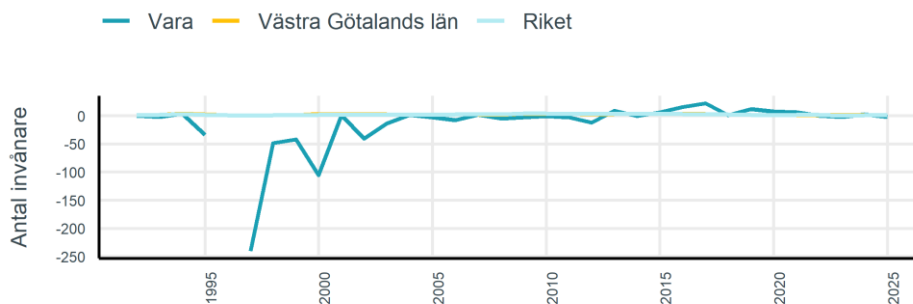

Diagram 9. Antal färdigställda rumsenheter per hustyp, 1991–2025

Sätts nyproduktionen i relation till befolkningsutvecklingen framgår om byggandet håller jämna steg med inflyttningen. Det första diagrammet visar befolkningsökningen per färdigställd lägenhet, det andra per rumsenhet.

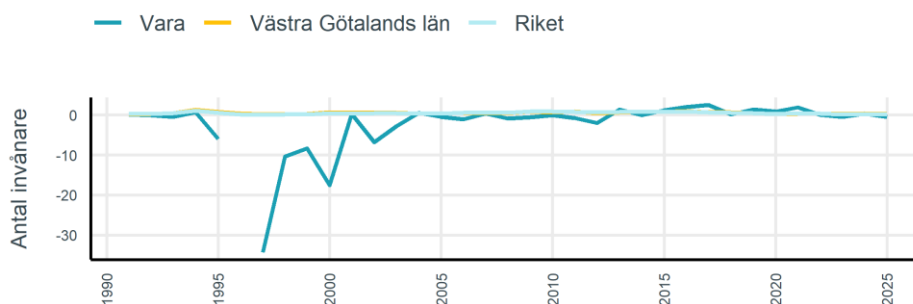
Befolkningsökning per nyproducerad lägenhet, 1992–2025

Källa: SCB. Kommentar: Saknade värden beror på att ingen nyproduktion skett.

Diagram 10. Befolkningsökning per nyproducerad lägenhet, 1992–2025

Befolkningsökning per färdigställd rumsenhet, 1991–2025

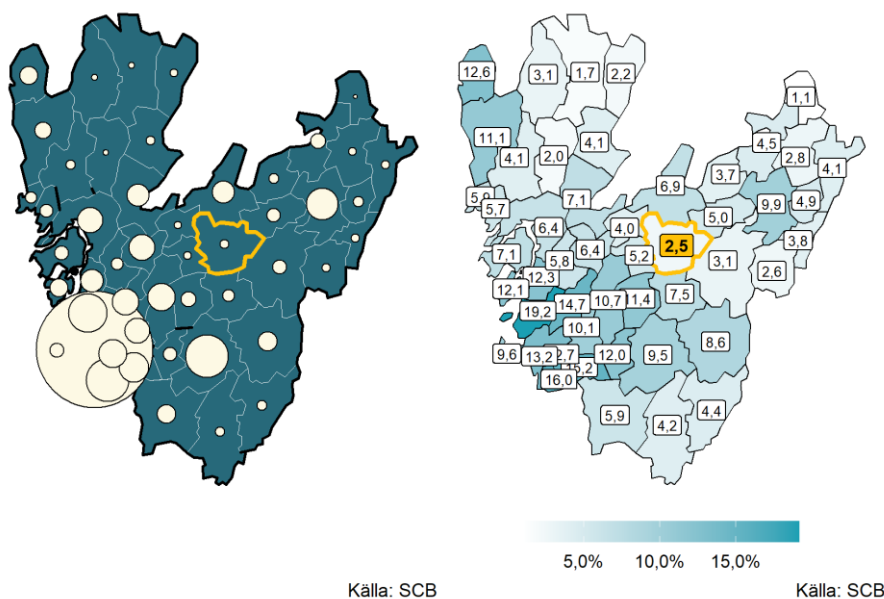
Källa: SCB. Kommentar: Saknade värden beror på att ingen nyproduktion skett.

Diagram 11. Befolkningsökning per färdigställd rumsenhet, 1991–2025

3.4 Regionalt bostadsbyggande

Kartan till vänster visar antalet bostäder som har byggts per kommun under 2014–2025. Ju större cirkel, desto fler bostäder har producerats i kommunen. Kartan till höger visar hur stor andel av bostadsbeståndet som har producerats under samma period i respektive kommun. I Vara färdigställdes bostäder motsvarande 2,5 procent av bostadsbeståndet under perioden 2014–2025.

Högst: Göteborg (41 283 nya lägenheter). Lägst: Gullspång (30).

Karta 4. Antal färdigställda lägenheter år 2014–2025 (vänster). Karta 5. Färdigställda lägenheter år 2014–2025 i procent av det totala beståndet vid periodens slut (höger).

4. Sysselsättning

En av de absolut viktigaste faktorerna för utveckling av välfärden är att befolkningen är i arbete. Ett vanligt mått på detta är sysselsättningsgraden, vilken här definieras som antalet sysselsatta i åldern 20-64 år dividerat med befolkningen i samma ålder. Som framgår av diagrammen nedan föll sysselsättningsgraden mycket kraftigt i början av 1990-talet som en följd av den djupa krisen som Sverige gick in i mellan 1990-93 för att därefter stiga, men återigen falla under finanskrisen 2008.

Det kan finnas flera skäl till att sysselsättningsgraden är låg eller sjunker. Om befolkningen växer snabbare än sysselsättningen kan det resultera i en sjunkande sysselsättningsgrad. Om sysselsättningen minskar, men befolkningen minskar ännu snabbare resulterar det tvärtom i en ökande sysselsättningsgrad, vilket är fallet för vissa län i norra Sverige.

Förändring av sysselsättningsgrad (20–64 år) 1985–2024, inklusive gränspendling

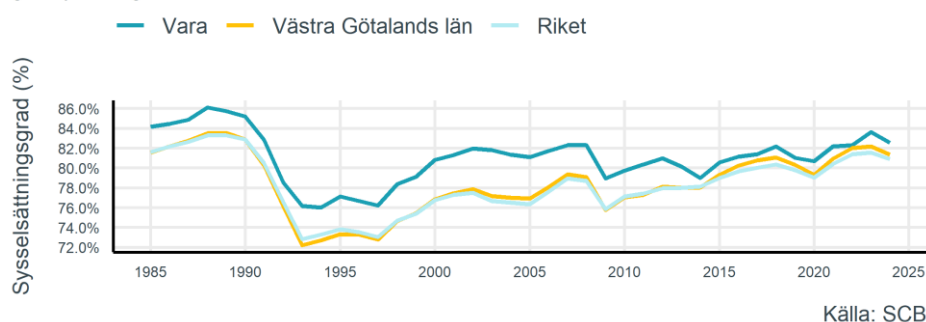

Diagram 12. Förändring av sysselsättningsgrad (20–64 år) 1985–2024, inklusive gränspendling

Både antalet sysselsatta och befolkningen i förvärvsarbetande ålder i Vara har minskat sedan periodens början, men eftersom sysselsättningen har minskat snabbare än befolkningen har sysselsättningsgraden sjunkit.

Förändring av befolkning och sysselsättning i Vara (20–64 år) 1985–2024

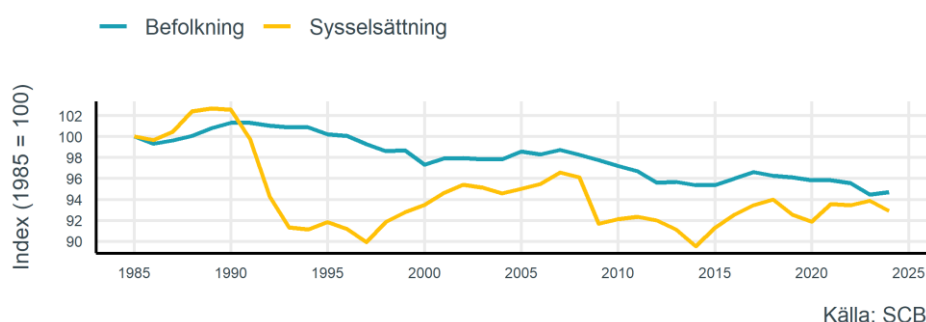
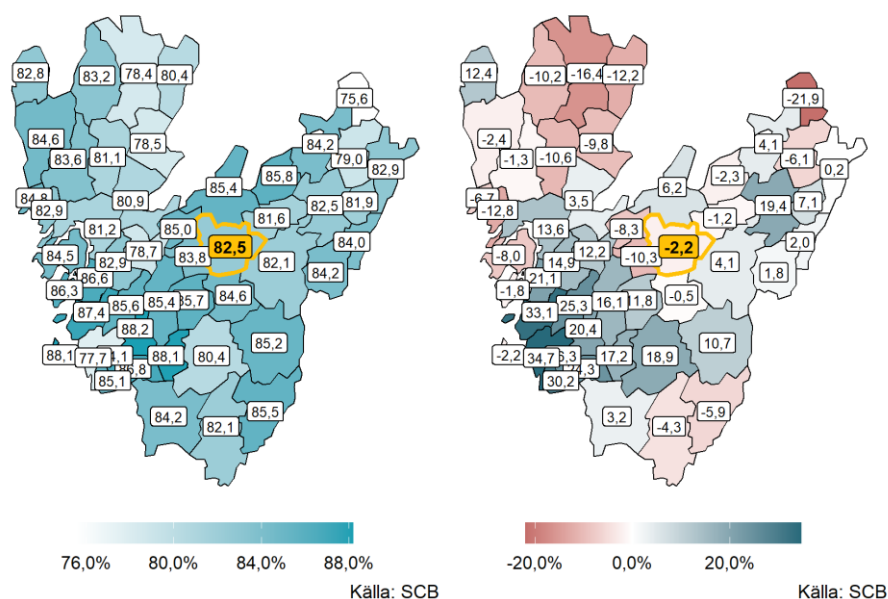

Diagram 13. Förändring av befolkning och sysselsättning i Vara (20–64 år) 1985–2024

Den högsta andelen sysselsatta år 2024 hade Lerum (88,2 procent) och Öckerö (88,1 procent).

Den lägsta andelen sysselsatta fanns i Gullspång (75,6 procent) och Göteborg (77,7 procent).

Mellan år 2005 och 2024 skedde den högsta procentuella sysselsättningstillväxten i åldersgruppen 20–64 år i Göteborg med 34,7 procent (76 801 sysselsatta) och Kungälv med 33,1 % (6 010). Den lägsta sysselsättningstillväxten skedde i Gullspång med -21,9 procent (-503 sysselsatta) och Bengtsfors med -16,4 % (-688).

Karta 6. Andel sysselsatta av befolkning 20–64 år per kommun år 2024, procent (vänster). Karta 7. Procentuell tillväxt av sysselsatta 20–64 år per boendekommun 2005–2024 (höger).

Kartan ovan mäter sysselsättningsförändringen för befolkningen efter vilken kommun de bor i (den så kallade “nattbefolkningen”). Kartan nedan mäter istället sysselsättningstillväxten efter vilken kommun befolkningen arbetar i (“dagbefolkning”). En generell effekt av Finanskrisen 2008/09 har varit att sysselsättningen minskade i kommuner som präglades av en stor andel tillverkningsindustri eller perifert läge i förhållande till större städer, medan sysselsättningsökningen som skett sedan Finanskrisen framför allt har skett i storstäder och andra större städer med mera gynnsamma lokaliseringsförutsättningar för branscher inom tjänstesektorn.

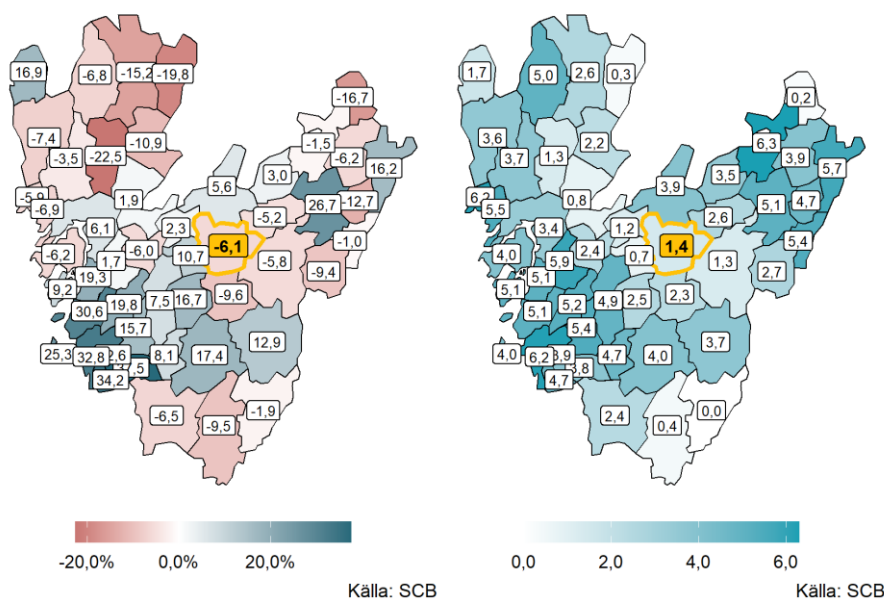
Mellan år 2005 och 2024 skedde den högsta procentuella tillväxten av sysselsatta efter arbetsställe kommun i Härryda med 37,5 procent (4 468 sysselsatta) och Mölndal med 34,2 % (10 954).

Den lägsta sysselsättningstillväxten hade Färgelanda med -22,5 procent (-500 sysselsatta) och Åmål med -19,8 % (-1 055).

En förändring av antalet sysselsatta boende i kommunen behöver inte innebära en förändring av sysselsättningsgraden. Om sysselsättningen minskar kan det till exempel även ske en minskning av befolkningen i förvärvsarbetande ålder, vilket kan leda till en oförändrad och ibland till och med stigande sysselsättningsgrad. Även ett ökat antal sysselsatta i kombination med en stigande befolkning i förvärvsarbetande ålder kan leda

till en oförändrad andel sysselsatta. Kartan nedan visar förändringen av sysselsättningsgraden i procentenheter.

Den största ökningen av sysselsättningsgraden mellan 2005 till 2024 hade Mariestad, med en förändring på 6,3 procentenheter.

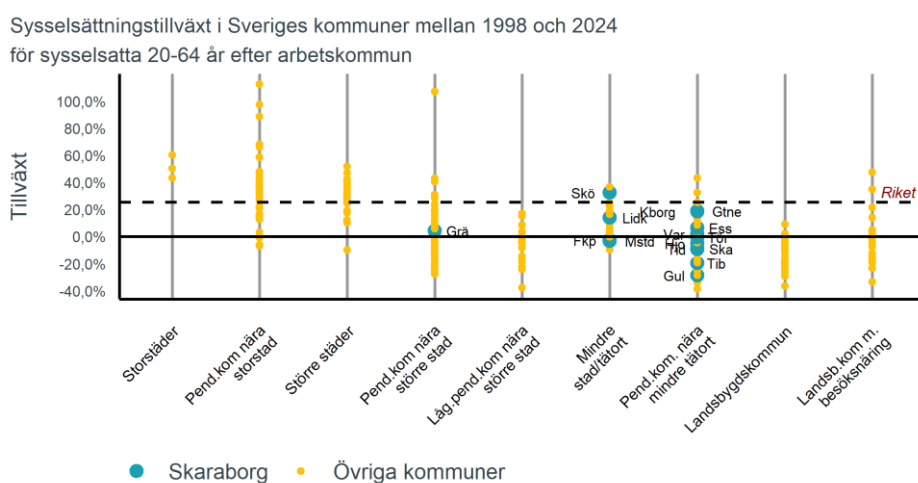
Karta 8. Sysselsättningstillväxt 20–64 år per arbetsställekommun 2005–2024, procent (vänster). Karta 9. Förändring av sysselsättningsgrad 20–64 år per boendekommun i procentenheter 2005–2024 (höger).

Om avsikten är att mäta hur en eller flera kommuner presterat är det inte självklart att det lämpligaste är att jämföra med utvecklingen i riket som helhet. Det finns stora skillnader mellan rikets kommuner som beror på omständigheter som är omöjliga att påverka. Sådana faktorer kan handla om avstånd till storstäder, om kommunen ligger i en glesbygdsregion m.m. Andra faktorer är påverkbara, men endast på lång sikt. Exempel på sådana trögrörliga faktorer är kommunens branschsammansättning och transportinfrastruktur, vilka visserligen går att påverka, men endast i mindre utsträckning på kort sikt.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram en kommungruppsindelning som baseras på att alla kommuner i riket redovisas i nio olika grupper som ska möjliggöra jämförelser mellan kommuner med någorlunda jämförbara förutsättningar. Gruppen "Storstäder" innehåller till exempel rikets tre storstadskommuner. Om avsikten är att studera till exempel Göteborgs sysselsättningsutveckling kan det ofta vara rimligare att jämföra med tillväxten i Stockholm och Malmö

än med ett riksgenomsnitt som baseras på alla kommuner i riket, inklusive glesbygdskommuner med helt andra tillväxtförutsättningar. Diagrammet nedan visar sysselsättningstillväxten per kommun efter arbetsställets belägenhet (s k “dagbefolkning”), fördelat på SKRs:s kommungrupper. Kommunerna i Västra Götaland är färgade efter vilken regiondel de tillhör och har försetts med namn. Kommuner utanför regionen redovisas som mindre svarta punkter.

Vara tillhör kommungruppen “Pendlingskommun nära mindre tätort”. Sysselsättningstillväxten i Vara under den studerade perioden låg på plats 16 av 51 i kommungruppen och på plats 141 bland alla Sveriges kommuner.

Källa: SCB, SKR

Diagram 14. Sysselsättningstillväxt i Sveriges kommuner mellan 1998 och 2024 för sysselsatta 20-64 år efter arbetskommun

5. Sysselsättning per bransch

Sysselsättningsutvecklingen i riket och regionen har kännetecknats av att antalet sysselsatta inom tillverkningsindustri minskar, medan antalet sysselsatta inom företagstjänster, hotell- och restaurang och handel ökar.

De branscher som sysselsatte flest personer i Vara år 2024 var “tillverkningsindustri; gruvor och mineralutvinningsindustri” med 2 444 sysselsatta, “enheter för vård och omsorg, socialtjänst” med 1 004 sysselsatta och “handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar”, som sysselsatte 931 personer.

Tabell: Sysselsatta i Vara per bransch efter arbetsplatsens lokalisering år 2024.

Bransch	Sysselsatta i Vara 2024	Sys.andel (%)	Sys.andel Riket (%)
tillverkningsindustri; gruvor och mineralutvinningsindustri	2 444	29,6	10,7
enheter för vård och omsorg, socialtjänst	1 004	12,2	16,4
handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	931	11,3	11,5
utbildningsväsendet	714	8,6	10,5
byggindustri	690	8,4	7,1
företag inom jordbruk, skogsbruk och fiske	568	6,9	1,8
företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; företag inom uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster	461	5,6	12,9
enheter för kultur, nöje och fritid; andra serviceföretag m.m.	442	5,4	4,5
transport- och magasineringsföretag	312	3,8	4,4
civila myndigheter och försvaret	255	3,1	6,7
hotell och restauranger	139	1,7	3,8
fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	92	1,1	1,7
företag inom energi och miljö	70	0,8	1,2
uppgift saknas	59	0,7	0,2
kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.	51	0,6	2,1
informations- och kommunikationsföretag	28	0,3	4,7
totalt	8 260	100,0	100,0

Källa: SCB (RAMS)

6. Pendling

Rörligheten på arbetsmarknaden tenderar att öka över tid och de funktionella arbetsmarknaderna blir allt större. Detta är till stor del en följd av allt mer effektiva transportsystem, men också av en tydligare specialisering inom arbetslivet där sannolikheten för att hitta ett passande arbete i närheten av bostaden minskar. Även stigande bostadspriser leder till utträngningseffekter där invånarna får söka bostäder långt bort från de större städerna där de dynamiska arbetsmarknaderna finns.

6.1 Inpendling

Det största antalet inpendlare till Vara pendlade in från Lidköping där antalet pendlare uppgick till 891 (+23,4 % sedan år 2000) följt av Skara med 317 (+10,1 %), Essunga med 279 (-5,4 %) och Falköping där antalet pendlare uppgick till 268 (+123,3 %).

Bostadskommun	Pendlare 2024	Förändr. 2000 till 2024	Tillv. (%)
Lidköping	891	169	23,4
Skara	317	29	10,1
Essunga	279	-16	-5,4
Falköping	268	148	123,3
Grästorp	247	70	39,5
Herrljunga	184	104	130,0
Götene	96	43	81,1
Göteborg	89	60	206,9
Alingsås	88	36	69,2
Vårgårda	88	49	125,6
Skövde	62	19	44,2
Trollhättan	62	34	121,4
Vänersborg	47	20	74,1
Borås	24	15	166,7
Mariestad	22	13	144,4
Övriga	283	132	87,4
Totalt	3 047	925	43,6

Källa: SCB (RAMS)

6.2 Utpendling

Det största antalet utpendlare från Vara pendlade ut till Lidköping där antalet pendlare uppgick till 651 (+66,5 % sedan år 2000) följt av Skara med 282 (-6,3 %), Essunga med 272 (+22,5 %) och Herrljunga där antalet pendlare uppgick till 205 (+29,7 %).

Arbetsställe kommun	Pendlare 2024	Förändr. 2000 till 2024	Tillv. (%)
Lidköping	651	260	66,5
Skara	282	-19	-6,3
Essunga	272	50	22,5
Herrljunga	205	47	29,7
Göteborg	176	58	49,2
Falköping	162	60	58,8
Skövde	155	85	121,4
Vårgårda	149	77	106,9
Grästorp	127	40	46,0
Trollhättan	93	31	50,0
Alingsås	80	44	122,2
Götene	68	33	94,3
Stockholm	57	17	42,5
Borås	41	22	115,8
Vänersborg	40	9	29,0
Övriga	246	60	32,3
Totalt	2 804	874	45,3

Källa: SCB (RAMS/BAS)

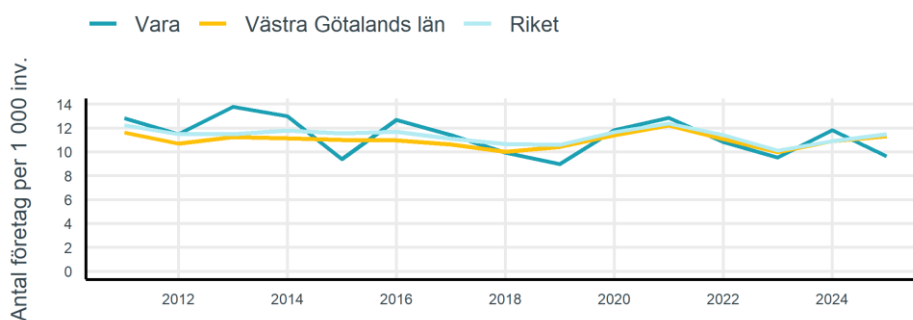
7. Företagande

7.1 Nyföretagande

Nivån på nyföretagandet tenderar att följa konjunkturen. När det är lågkonjunktur ökar ofta nyföretagandet eftersom det blir en utväg för att få en position på arbetsmarknaden, medan det sjunker i högkonjunkturer då det är lättare att få en anställning.

År 2025 uppgick antalet nya företag per 1 000 invånare mellan 16–64 år i Vara till 9,6 vilket kan jämföras med 11,3 företag i Västra Götalands län och 11,5 företag i riket.

Nya företag per 1 000 inv. 16–64 år

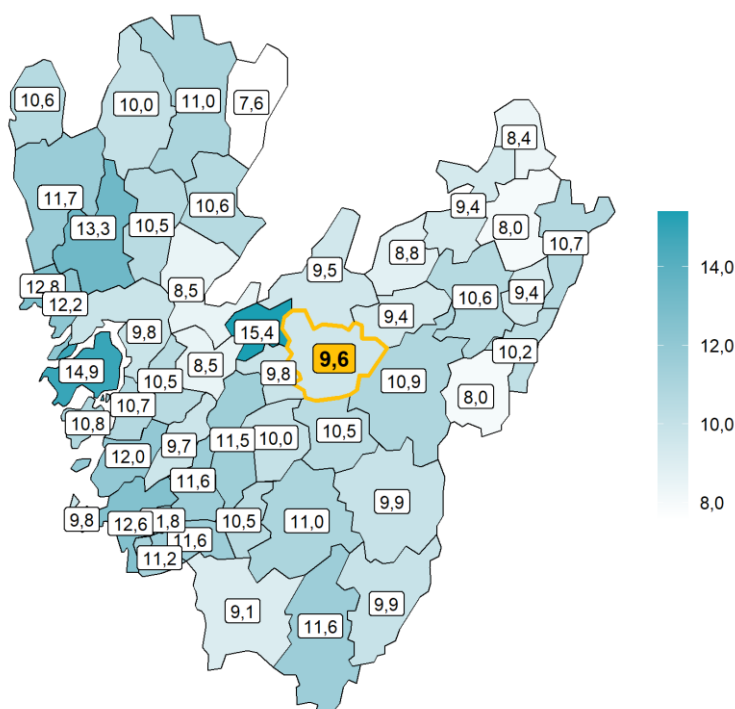

Källa: SCB, Tillväxtnalys

Diagram 15. Nya företag per 1 000 inv. 16–64 år

Nyföretagandet är ofta högst i de större städerna samt i relativt välbärgade kommuner i nära anslutning till de större städerna. Kommuner utanför de större städernas influensområde, ofta av bruksortskaraktär tenderar att ha lågt nyföretagande. Nyföretagandet är starkt kopplat till utbildning och inkomster.

Det bör dock noteras att de företag som bildas i och runt de större städerna i högre utsträckning än i mera perifera kommuner är sidoverksamheter, medan de företag som drivs på landsbygden ofta utgör företagarens huvudsakliga inkomstkälla.

Karta 10. Nyföretagande per 1 000 invånare 2025

År 2025 fanns det högsta antalet nystartade företag per 1 000 invånare mellan 16–64 år i Grästorp med 15,4 företag (49 företag) och Orust med 14,9 (119 företag).

Det lägsta antalet nystartade företag per 1 000 invånare fanns i Åmål med 7,6 företag (49 företag) och Tidaholm med 8,0 (58 företag).

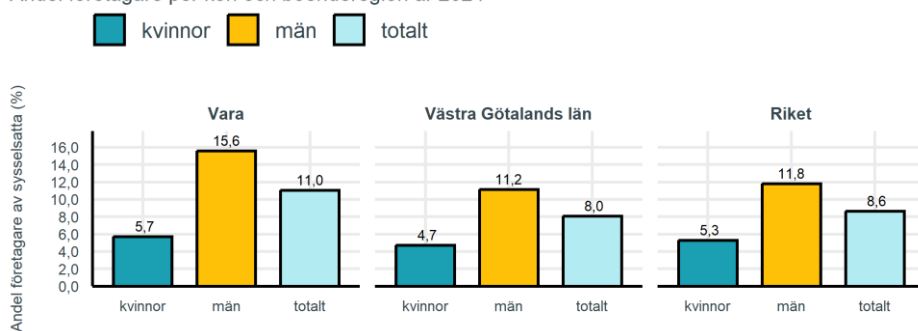
7.2 Aktiva företagare

En stor andel av alla företag startas inte med avsikten att de ska bli företagarens primära inkomstkälla. Många sysselsatta blir så kallade "kombinatorer", dvs. personer som har sin primära inkomst som anställda,

men driver ett företag som sidoverksamhet, ofta som enskild firma. Många företag, inte minst i storstadsområdena drivs av kombinatörer. Men om vi studerar hur stor andel av de sysselsatta som driver företag som sin primära inkomstkälla så är det oftast landsbygdskommunerna som har höga andelar företagare. Nedanstående diagram redovisar andelen sysselsatta mellan 20-64 år som har sin huvudinkomst som sysselsatta som företagare eller som anställda i egenägt aktiebolag. När ordet företagare används i detta avsnitt avses endast sysselsatta som har sin huvudsakliga inkomst som företagare. Uppgifterna avser nattbefolkningen, dvs statistiken görs utifrån var de sysselsatta bor och inte var de har sin arbetsplats.

Av de sysselsatta invånarna i Vara hade år 2024 5,7% (184 personer) av kvinnorna sin huvudsakliga inkomst som företagare. Motsvarande andel för män var 15,6% (592). Totalt hade 11,0% (776) sin huvudsakliga inkomst som företagare.

Andel företagare per kön och boenderegion år 2024

Källa: SCB

Diagram 16. Andel företagare per kön och boenderegion år 2024

Av de utlandsfödda sysselsatta invånarna i Vara hade år 2024 8,4% (83 personer) sin huvudsakliga inkomst som företagare. Bland sysselsatta födda i Sverige var motsvarande andel 11,8% (730 personer) företagare.

Andel företagare av sysselsatta befolkning 20–64 år efter födelseland och boenderegion, år 2024

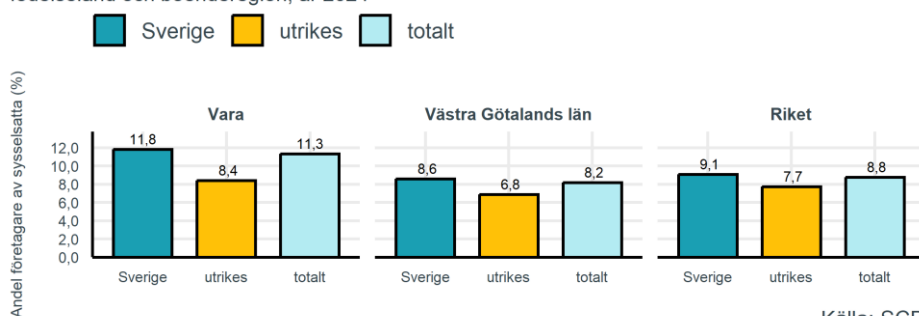

Diagram 17. Andel företagare av sysselsatta befolkning 20–64 år efter födelseland och boenderegion, år 2024

Mellan 2010 och 2024 minskade andelen företagare av de sysselsatta med 1,7 procentenheter. I absoluta tal minskade antalet med 106 personer.

OBSERVERA TIDSSERIEBROTT MELLAN 2019 OCH 2020!

Andel företagare av sysselsatt befolkning 20–64 år efter boenderegion, år 2010–2024

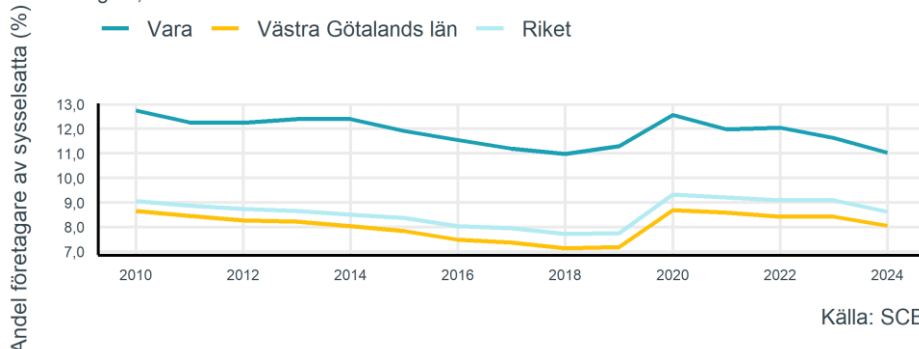
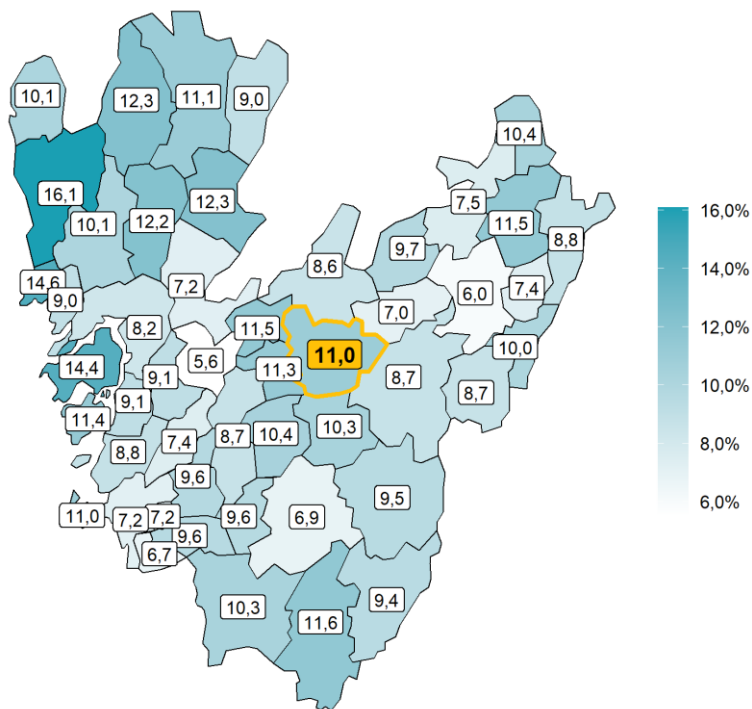

Diagram 18. Andel företagare av sysselsatt befolkning 20–64 år efter boenderegion, år 2010–2024

Den högsta andelen företagare bland de sysselsatta fanns i Tanum där andelen uppgick till 16,1 % (859) och Sotenäs med 14,6 % (547). Lägst andel företagare fanns i Trollhättan där andelen uppgick till 5,6 % (1 472) och Skövde med 6,0 % (1 649).

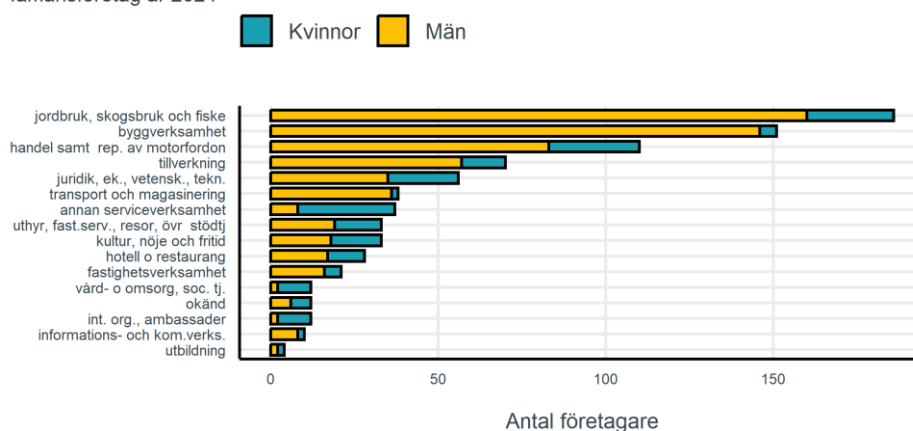

Källa: SCB

Karta 11. Andel företagare av sysselsatta 20–64 år per boendekommun år 2024

Räknat per bransch (annat underlag än diagrammet ovan) fanns i Vara år 2024 totalt 817 sysselsatta mellan 20–64 år som hade sin huvudsakliga inkomst som företagare. Dessa utgjorde 10,0 procent av alla sysselsatta. 24,2 procent av alla aktiva företagare var kvinnor och 75,8 procent var män.

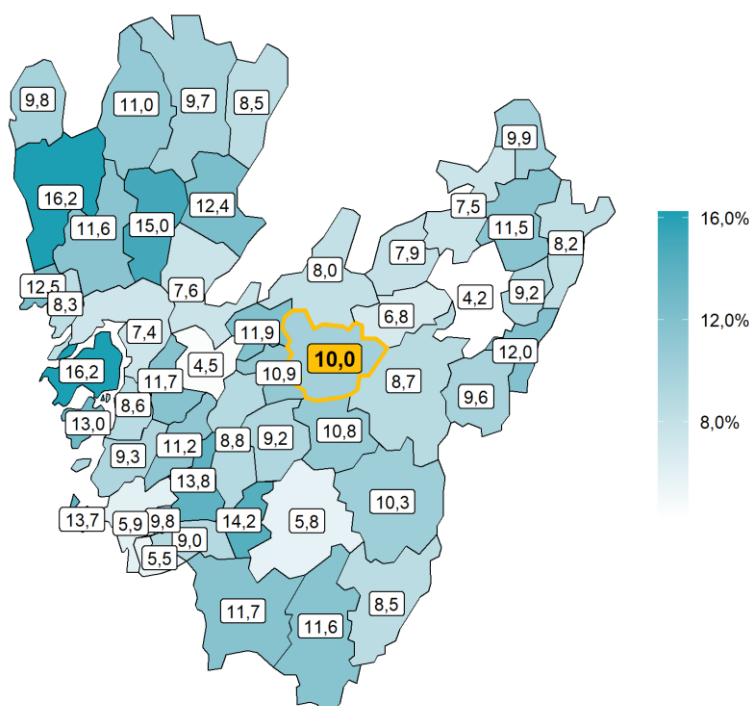
Sysselsatta personer i åldern 20–64 år med arbetsplats i Vara som har sin huvudsakliga inkomst som företagare eller som delägare i fåmansföretag år 2024

Källa: SCB

Diagram 19. Sysselsatta personer i åldern 20–64 år med arbetsplats i Vara som har sin huvudsakliga inkomst som företagare eller som delägare i fåmansföretag år 2024

Den största andelen företagare fanns i Orust där andelen företagare av de sysselsatta mellan 20–64 år uppgick till 16,2 procent och Tanum där andelen var 16,2 procent. Den lägsta andelen företagare av de sysselsatta år 2024 fanns i Skövde där andelen företagare av de sysselsatta mellan 20–64 år uppgick till 4,2 procent och Trollhättan där andelen var 4,5 procent.

Källa: SCB

Karta 12. Aktiva företagare efter arbetsställe kommun år 2024

7.3 Största arbetsgivare

Sysselsättningsstatistik per bransch ger en övergripande bild av strukturuomvandlingen. Ett intressant komplement är att redovisa de största arbetsgivarna i kommunen, vilket kan ge en mer konkret bild av hur näringslivet ser ut. Det finns dock en del problem med att redovisa statistik på arbetsgivarnivå. Under de senaste decennierna har många företag valt att avknoppa verksamheter i egna bolag, vilka samlas i en koncern. En stor koncern kan bestå av nästan ett dussin företag med lokalisering i kommunen. Eftersom redovisningen av de största arbetsgivarna baseras på företag och inte på koncern, kan redovisningen därför bli svårtolkad. När de största arbetsgivarna jämförs över tid är det viktigt att tänka på att företag kan byta namn eller slås samman. Att en arbetsgivare försvinner behöver inte innebära att verksamheten lagts ned.

Tabellen nedan redovisar de största privata arbetsgivarna.

I tabellen nedan särredovisas enbart de 15 största privata arbetsgivare sett till årsanställda. Notera att till de privata arbetsgivarna räknas även offentligägda bolag, samt att källan (Dun & Bradstreet) redovisar årsanställda och inte antal personer - två deltider räknas till exempel som

en årsanställd, till skillnad från sysselsättningsstatistiken från SCB i rapportens övriga diagram.

Största privata arbetsgivare i Vara

Största priv. arbetsgivare 2010	Anställda	Största priv. arbetsgivare 2024	Anställda
Asko Appliances AB	648	Vedum Kök och Bad Aktiebolag	310
Aktiebolaget Volvo Penta	353	Swegon Operations Aktiebolag	281
Swegon Operations Aktiebolag	293	Aktiebolaget Volvo Penta	255
Vedum Kök och Bad Aktiebolag	192	Benders Sverige AB	132
Benders Sverige AB	157	Kvånum Kök Aktiebolag	108
Kvånum Kök Aktiebolag	109	RANAVERKEN AB	101
RANAVERKEN AB	101	Skandia Elevator AB	98
Rekordverken Sweden Aktiebolag	82	Imazo Aktiebolag	95
ROTAGE Aktiebolag	77	ROTAGE Aktiebolag	88
Vianor AB	76	Elis Textil Service AB	77
Skandia Elevator AB	75	Tornum AB	70
Elis Textil Service AB	70	K-Prefab AB	61
Imazo Aktiebolag	69	Prido AB	57
Matinspiration i Vara AB	61	Vara Konserthus AB	50
Tornum AB	51	GUARD Automation AB	45

Källa: Dun & Bradstreet

Flest anställda år 2024 hade Vedum Kök och Bad Aktiebolag (310 anst.), Swegon Operations Aktiebolag (281 anst.) och Aktiebolaget Volvo Penta (255 anst.).

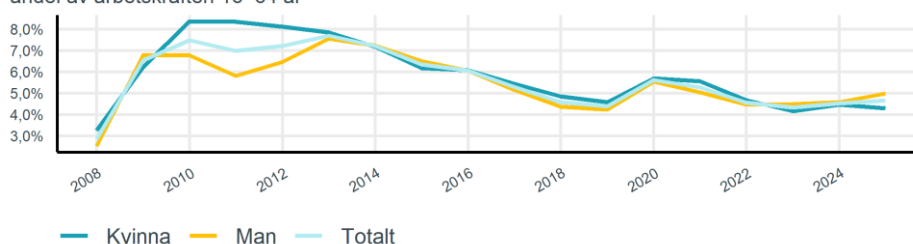
8. Arbetslöshet

Arbetslösheten är oftast högre för män än för kvinnor, vilket till stor del beror på att en väsentligt högre andel kvinnor vidareutbildar sig efter gymnasiet. Detta innebär ofta att de inte söker arbete via Arbetsförmedlingen under tiden de studerar.

I den här rapporten används Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik som källa för att beräkna arbetslösheten. Med “arbetslöshet” avses här andelen invånare som är öppet arbetslösa eller befinner sig i program med aktivitetsstöd av “arbetskraften” (dvs. antalet sysselsatta plus antalet arbetslösa). Detta innebär att nivån skiljer sig från de officiella arbetslöshetstalen som baseras på den enkätbaserade Arbetskraftsundersökningen (AKU). Skälet till att AKU inte används är att urvalet är gjort för att vara statistiskt säkerställt på riksnivå, vilket innebär att statistiken är osäker redan på länsnivå och inte redovisas på kommunnivå.

År 2025 uppgick antalet arbetslösa i Vara till 353 vilket var en ökning med 135.166666666667 personer sedan år 2008. Andelen arbetslösa av arbetskraften mellan 16–64 år ökade från 2,8 till 4,7 procent mellan 2008 och 2025.

Utveckling av arbetslösheten per kön i Vara, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 16–64 år

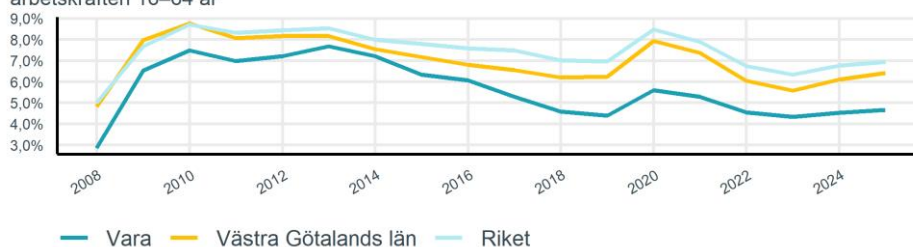

Källa: Arbetsförmedlingen

Diagram 20. Utveckling av arbetslösheten per kön i Vara, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 16–64 år

Utvecklingen av arbetslösheten i Västra Götaland följer samma trender som i riket. Andelen arbetslösa av arbetskraften sjönk kraftigt då tillväxten började ta fart i slutet av 1990-talet. För länet och flertalet kommuner fortsatte arbetslösheten att minska ända fram till finanskrisen 2008, då andelen arbetslösa vände kraftigt uppåt.

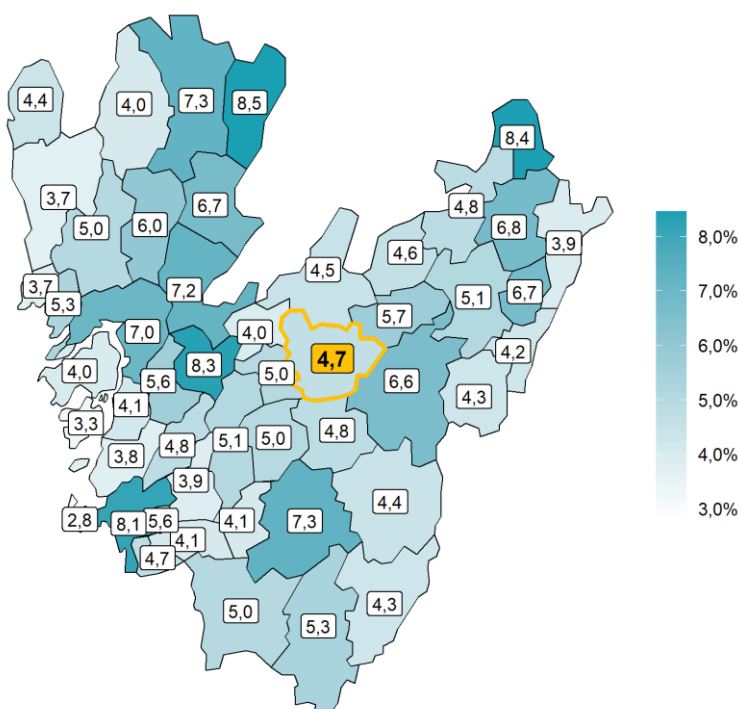
Utveckling av arbetslösheten per region, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 16–64 år

Källa: Arbetsförmedlingen

Diagram 21. Utveckling av arbetslösheten per region, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 16–64 år

Arbetslösheten samvarierar med kommunernas sociala struktur och näringsliv. Arbetslösheten tenderar att vara lägst i relativt välbärgade förortskommuner vid kusten nära en större stad. Arbetslösheten är högst i de större städerna, i industrikommuner och i landsbygdskommuner i inlandet.

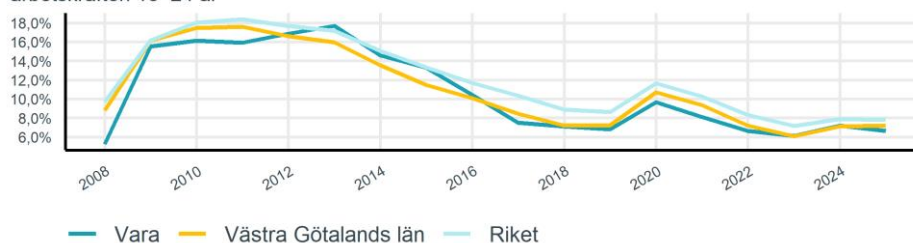
Källa: Arbetsförmedlingen

Karta 13. Andel arbetslösa år 2025, procent av arbetskraften 16–64 år

Ungdomsarbetslösheten i regionen följer i stort sett samma trend som den totala arbetslösheten, vilket innebär att den följer samma utveckling som i riket, dock på en något högre nivå.

Antalet unga i Vara som var öppet arbetslösa eller befann sig i arbetsmarknadspolitiska program var år 2025 53 personer, vilket var en ökning med 9 personer sedan år 2008. Andelen arbetslösa av arbetskraften mellan 18–24 år ökade från 5,2 till 6,6 procent mellan 2008 och 2025.

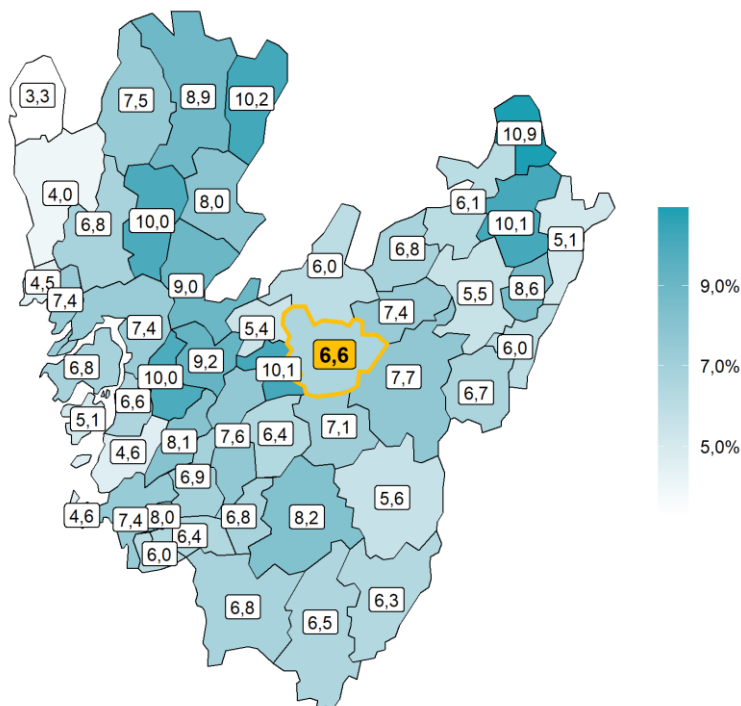
Utveckling av arbetslösheten per region, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 18–24 år

Källa: Arbetsförmedlingen

Diagram 22. Utveckling av arbetslösheten per region, 2008 till 2025, andel av arbetskraften 18–24 år

I stort sett är det samma kommuner som har hög total arbetslöshet som även har hög ungdomsarbetslöshet.

Källa: Arbetsförmedlingen

Karta 14. Andel arbetslösa år 2025, procent av arbetskraften 18–24 år

9. Utbildning

En välutbildad befolkning är viktigt för att hålla nere arbetslösheten och öka konkurrenskraften. Tillgång till en kvalificerad arbetskraft är också av avgörande betydelse när företag tar lokaliseringsbeslut. Trots kraftigt stigande utbildningsnivåer finns det stora problem med kompetensförsörjningen. Inom flera yrkesområden - inte minst inom teknik och inom vård- och omsorg, råder brist på personal.

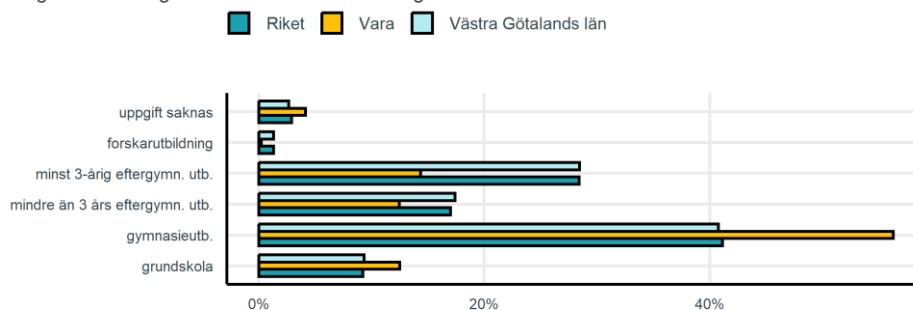
9.1 Befolkningens utbildningsnivå

På regional nivå har befolkningen i Västra Götaland ungefär samma utbildningsnivå som i riket som helhet.

Av befolkningen i Vara mellan 20–64 år hade år 2025 12,5 procent högst en grundskoleutbildning, 56,3 procent hade högst en utbildning på gymnasienivå, 12,5 procent hade högst en kort högskoleutbildning på

mindre än 3 år medan 14,3 procent hade en lång högskoleutbildning och 0,2 procent hade en forskarutbildning.

Högsta utbildningsnivå år 2025 för befolkningen 20–64 år

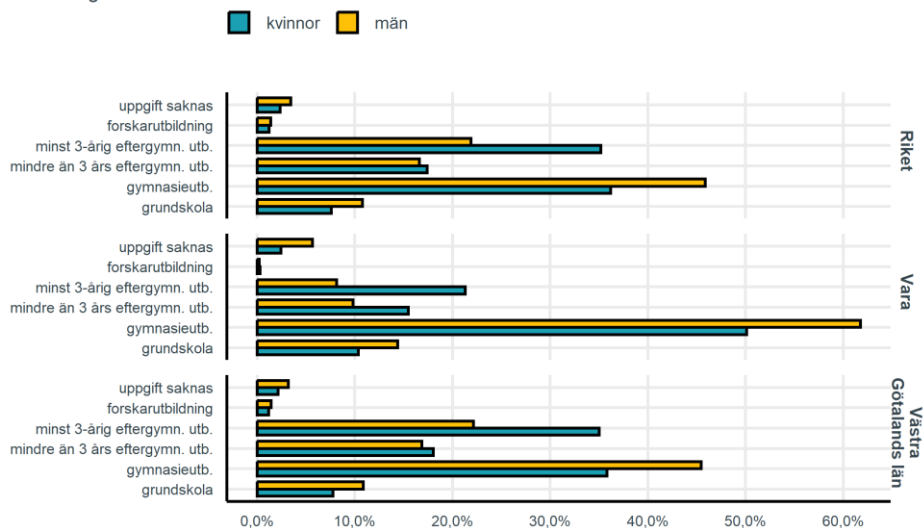

Källa: SCB (Utbildningsregistret)

Diagram 23. Högsta utbildningsnivå år 2025 för befolkningen 20–64 år

Det finns avsevärda skillnader mellan mäns och kvinnors utbildningsnivåer. Kvinnor har en eftergymnasial utbildning i väsentligt högre utsträckning än män. En drivkraft bakom detta är att många traditionellt kvinnodominerade yrken inom offentlig sektor numera kräver en akademisk utbildning. Många kvinnodominerade yrken (till exempel lärare och sjuksköterskor) är legitimationsyrken som kräver en specifik utbildningsgång, vilket är mer ovanligt bland mansdominerade yrken.

Andel av befolkningen i åldern 20–64 år efter högsta utbildningsnivå år 2025

Källa: SCB (Utbildningsregistret)

Diagram 24. Andel av befolkningen i åldern 20–64 år efter högsta utbildningsnivå år 2025

Den kraftiga utbyggnaden av antalet högskoleplatser, som skedde i samband med 90-talskrisen, har inneburit att befolkningens genomsnittliga utbildningsnivå stigit kraftigt under de senaste decennierna. De årskullar som flödar in på arbetsmarknaden har i genomsnitt väsentligt högre utbildningsnivå än de som försvinner från arbetsmarknaden av åldersskäl. Även om antalet högskoleplatser inte ökar i samma takt som tidigare kommer detta leda till en stigande genomsnittlig utbildningsnivå bland befolkningen i förvärsarbetande ålder under lång tid framöver.

Av männen i Vara hade 8,3 procent minst en treårig högskoleutbildning eller en forskarutbildning. Motsvarande andel av kvinnorna låg på 21,6 procent.

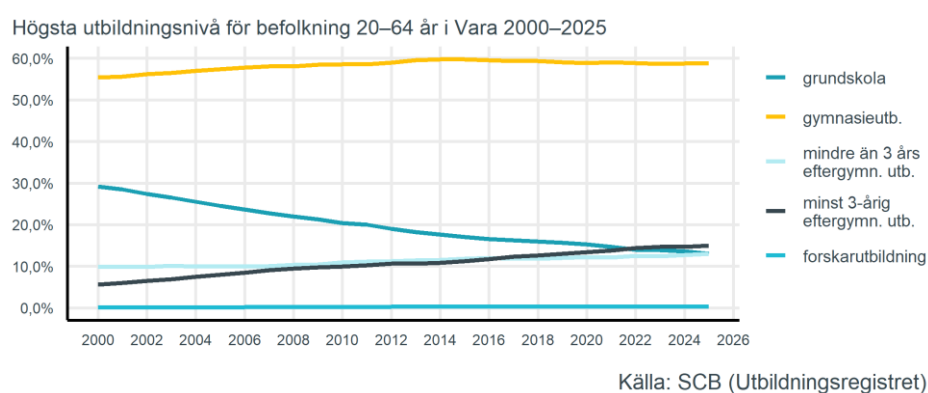

Diagram 25. Högsta utbildningsnivå för befolkning 20–64 år i Vara 2000–2025

De stigande utbildningsnivåerna över tid syns allra tydligast om vi studerar utvecklingen för de yngre årskullarna där ökad övergång till studier får snabbast genomslag i statistiken. Av kvinnorna mellan 25–34 år i Vara hade 22,4 procent minst en treårig högskoleutbildning, medan motsvarande andel av männen var 5,7 procent.

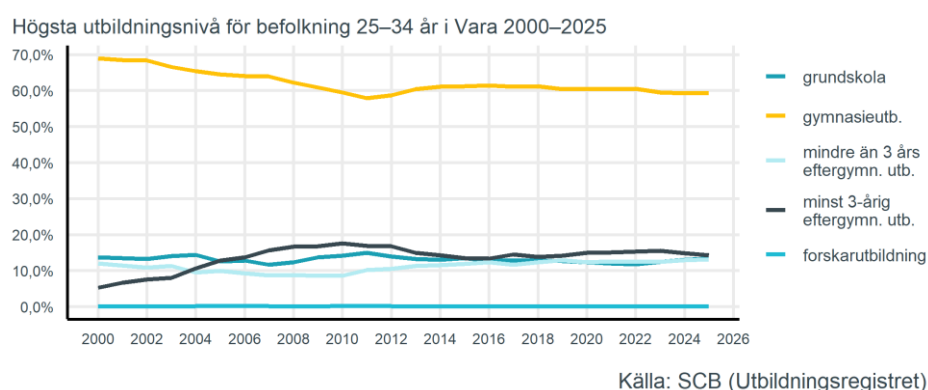

Diagram 26. Högsta utbildningsnivå för befolkning 25–34 år i Vara 2000–2025

Den generella utvecklingen i riket är att utbildningsnivåerna ökar och att unga kvinnor sedan början av 90-talet passerade de unga männen vad gäller högsta utbildningsnivå. Sedan dess har klyftorna i utbildningsnivå mellan män och kvinnor stadigt ökat.

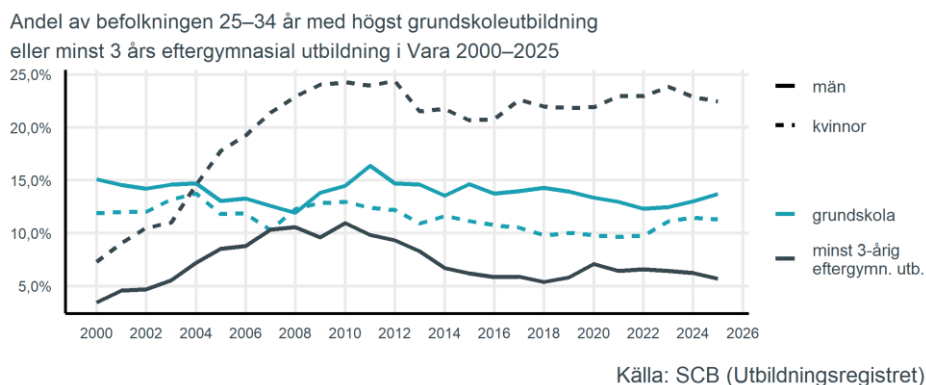
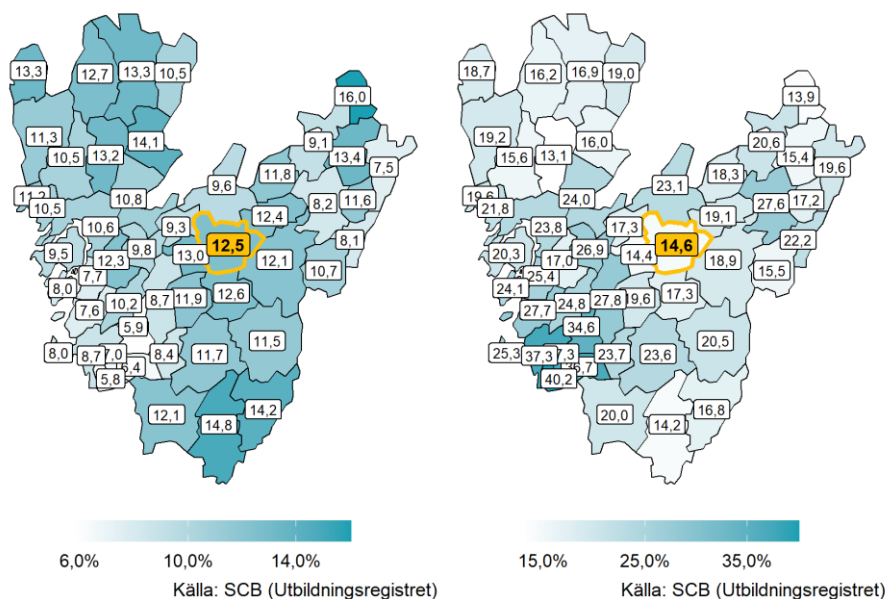

Diagram 27. Andel av befolkningen 25–34 år med högst grundskoleutbildning eller minst 3 års eftergymnasial utbildning i Vara 2000–2025

Befolkningens utbildningsnivå på kommunal nivå följer i stort sett den sociala strukturen i kommunen. De högsta andelarna invånare mellan 20–64 år med högst grundskoleutbildning hade Gullspång med 16,0 procent följt av 14,8 procent i Svenljunga.

De högsta andelarna invånare mellan 20–64 år med minst treårig eftergymnasial utbildning hade Mölndal med 40,2 procent följt av 37,3 procent i Partille.

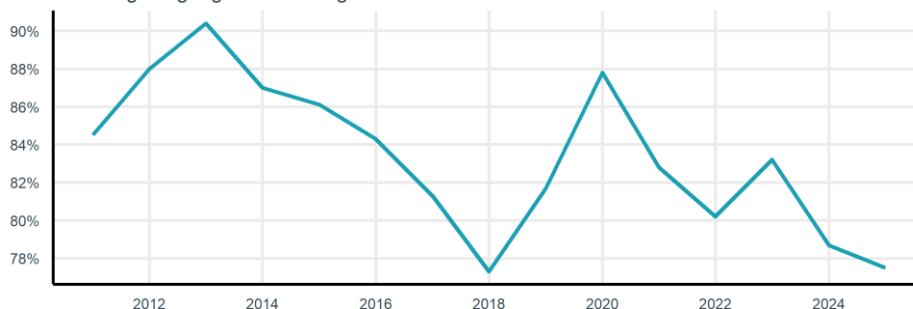
Karta 15. Andel av befolkningen 20–64 år med högst grundskoleutbildning år 2025 (vänster). Karta 16. Andel av befolkningen 20–64 år med minst 3 års eftergymnasial utbildning år 2025 (höger).

9.2 Behörighet till gymnasieskolan

Som tidigare har konstaterats är en gymnasieutbildning i hög utsträckning att se som en nödvändig tröskel som måste passeras för att komma in på arbetsmarknaden. (Med gymnasiebehörighet avses behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.).

I Vara var läsåret 2024/2025 77,5 % av avgångseleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasiet. Motsvarande värde i Västra Götalands län var 82,5 % och i riket 84,1 %.

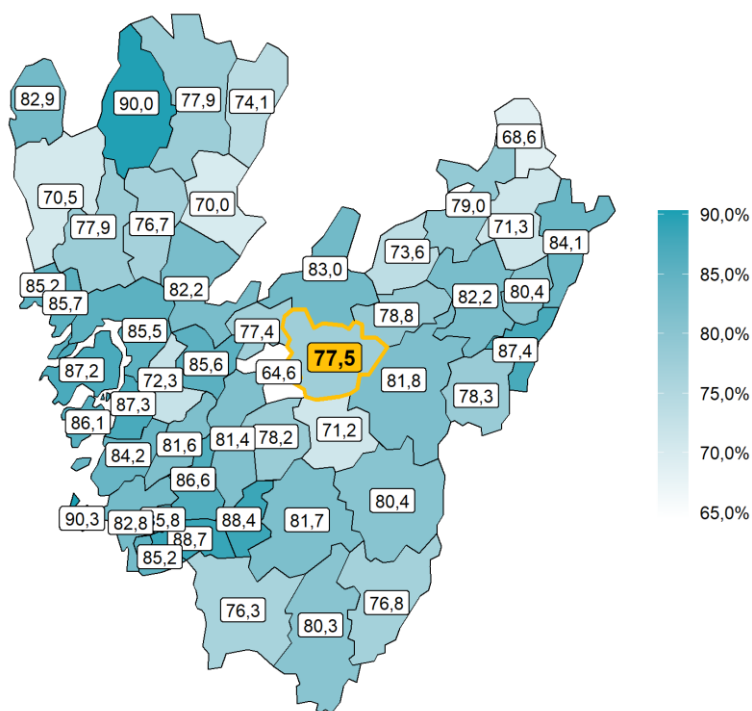
Andel behöriga avgångselever från grundskolan efter läsår i Vara

Källa: Skolverket

Diagram 28. Andel behöriga avgångselever från grundskolan efter läsår i Vara

Även om merparten av eleverna är behöriga till gymnasiet så finns det stora skillnader mellan kommunerna. Högst andel gymnasiebehöriga hade Öckerö med 90,3 %, Dals-Ed med 90 % och Härryda med 88,7 %. Lägst andel gymnasiebehöriga hade Essunga med 64,6 %, Gullspång med 68,6 % och Mellerud med 70 %.

Källa: Skolverket

Karta 17. Andel gymnasiebehöriga elever i årskurs 9 läsåret 2024/2025

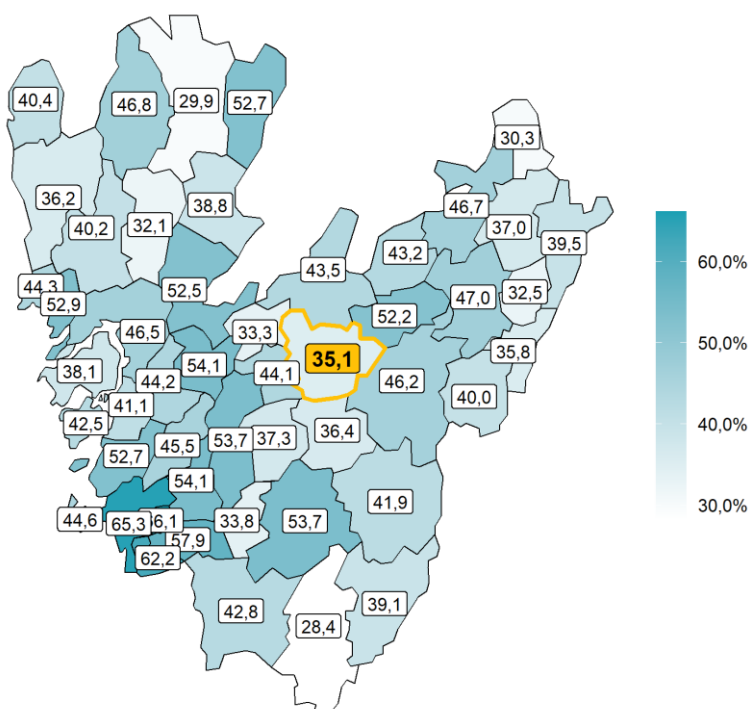
9.3 Övergång till eftergymnasial utbildning

Andelen elever som går vidare till en eftergymnasial utbildning från gymnasiet är starkt kopplat till föräldrarnas utbildningsnivå. De kommuner som har en högutbildad befolkning har därför också en hög andel elever som går vidare till en högre utbildning.

Andelen elever som går vidare till en eftergymnasial utbildning varierar starkt över tid. Ungdomar väljer ofta att studera när det är lågkonjunktur och svårt att hitta jobb, men avstår från studier när det är högkonjunktur och det är lättare att få arbete även för unga med endast en gymnasial utbildning.

Den högsta andelen invånare som gick vidare till en eftergymnasial utbildning inom tre år efter att de avslutat gymnasiet hade Partille med 66,1 procent, följt av 65,3 procent i Göteborg. Den lägsta andelen invånare som gick vidare till en eftergymnasial utbildning hade Svenljunga med 28,4 procent, följt av 29,9 procent i Bengtsfors.

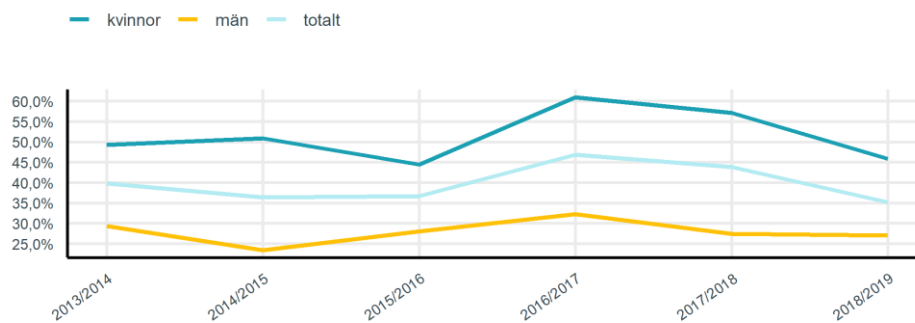
I Vara hade 35 procent av de elever som fullföljt en gymnasieutbildning läsåret 2018/2019 påbörjat en eftergymnasial utbildning inom tre år. Andelen för kvinnor var 46 procent. Av männen var det 27 procent som gick vidare till en eftergymnasial utbildning.

Källa: SCB (Utbildningsregistret)

Karta 18. Övergång till eftergymnasiala studier inom 3 år för elever som gått ut gymnasiet läsåret 2018/2019, andel av elever folkbokförda i kommun

Andel avgångna elever från gymnasieskola efter läsåret och kön, vilka påbörjat eftergymnasiala studier inom tre år

Källa: SCB (Utbildningsregistret)

Diagram 29. Andel avgångna elever från gymnasieskola efter läsåret och kön, vilka påbörjat eftergymnasiala studier inom tre år

Andel avgångna elever från gymnasieskola efter läsår, vilka påbörjat eftergymnasiala studier inom tre år

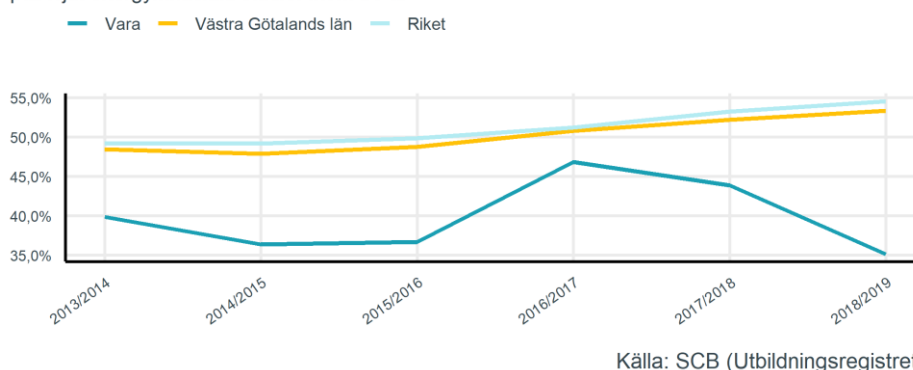

Diagram 30. Andel avgångna elever från gymnasieskola efter läsår, vilka påbörjat eftergymnasiala studier inom tre år

10. Ohälsa

Hälsa är ett svårångat fenomen och det är svårt att finna uppföljningsbara data. Vi har valt att använda antalet ohälsodagar som ett mått på hälsa. Ohälsotalet mäter antalet summerade nettodagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, sjukersättning, aktivitetsersättning och rehabiliteringsersättning under året, utslaget på befolkningen i åldern 20-64 år. Antalet ohälsodagar påverkas starkt av regelförändringar i sjukförsäkringen m.m., vilket innebär att man bör undvika att jämföra förändringar över tid. Måttet fungerar dock för att jämföra skillnader mellan regioner och kön vid samma tidpunkt.

År 2023 uppgick antalet ohälsodagar i Vara till 36,7 dagar fördelat på 46,0 dagar för kvinnor och 28,4 dagar för män.

Genomsnittligt antal ohälsodagar per kön år 2023

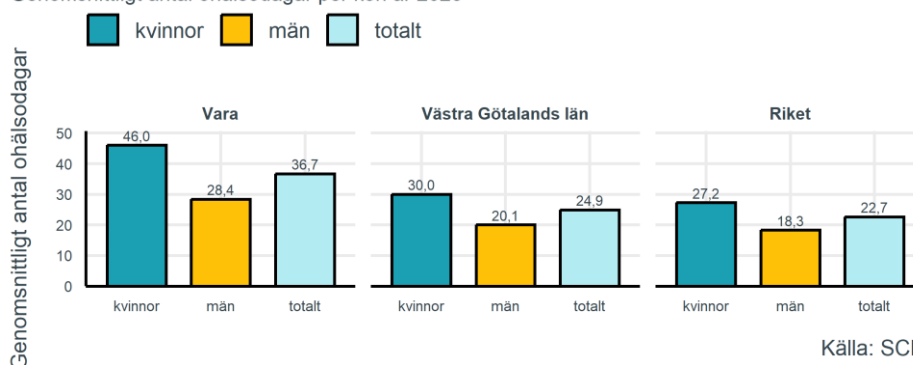

Diagram 31. Genomsnittligt antal ohälsodagar per kön år 2023

I Vara stod personer födda i Sverige för 39,5 ohälsodagar, medan personer med annat födelseland stod för 21,9 dagar.

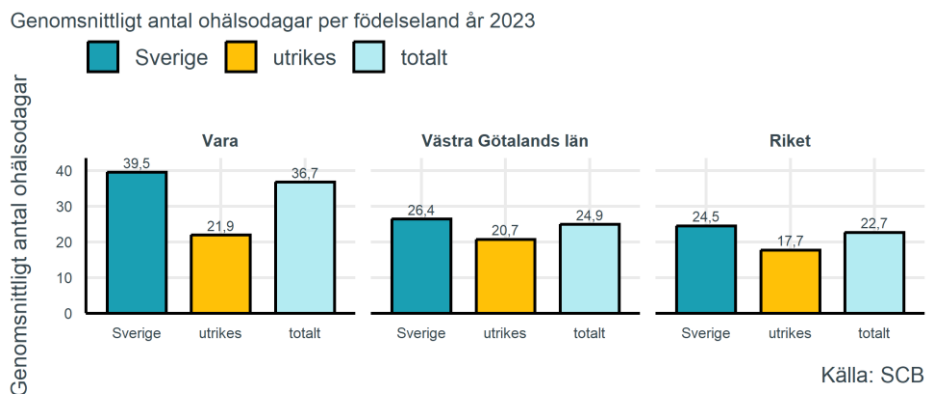
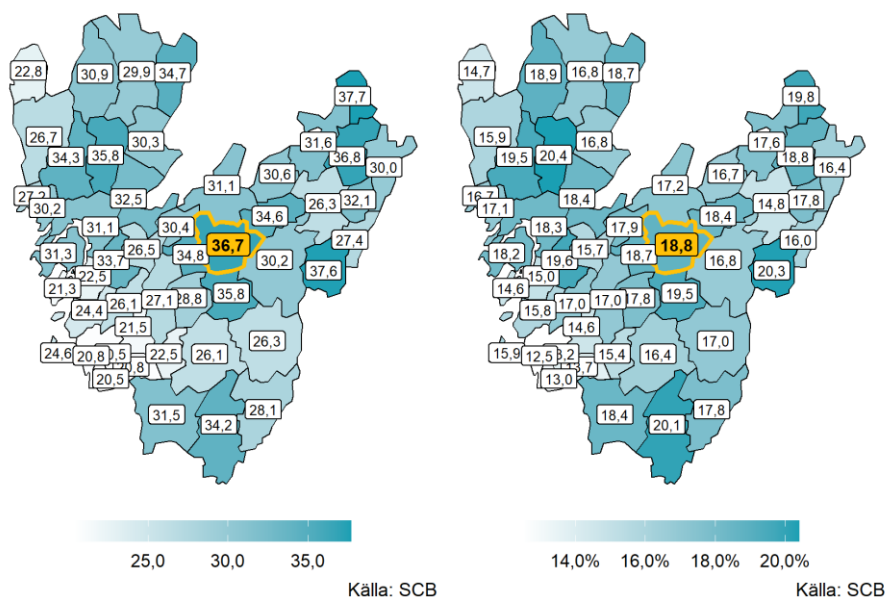

Diagram 32. Genomsnittligt antal ohälsodagar per födelseland år 2023

Antalet ohälsodagar varierar kraftigt mellan kommuner med olika näringslivsstruktur och social struktur. Även kommunens åldersstruktur har stor påverkan på ohälsotalet.

Det högsta antalet ohälsodagar år 2023 hade Gullspång med 37,7 dagar, vilket kan jämföras med 37,6 dagar i Tidaholm. Det lägsta antalet ohälsodagar fanns i Partille med 20,5 dagar, vilket kan jämföras med 20,5 dagar i Mölndal.

Utöver det genomsnittliga antalet ohälsodagar är det också av intresse att se hur stor andel av befolkningen som bidrar till ohälsotalet, det vill säga har haft minst en dag med ersättning under året.

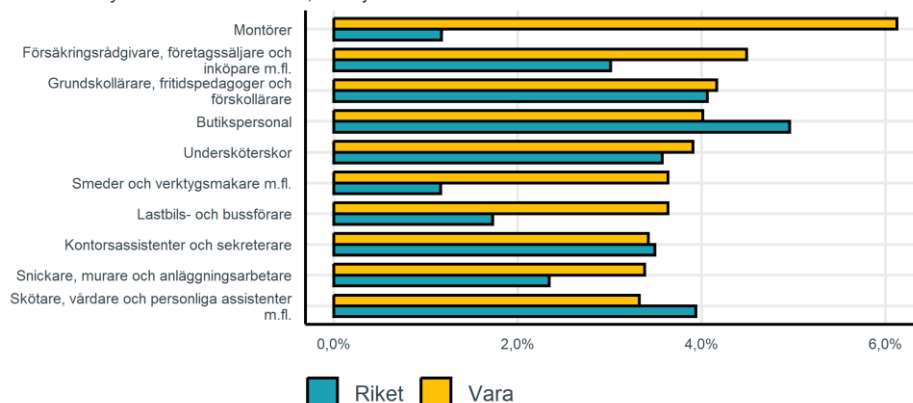
Karta 19. Antal ohälsodagar per invånare år 2023 (vänster). Karta 20. Andel individer som bidrar till ohälsotalet år 2023 (höger).

11. Yrkesstruktur

Att studera sysselsättningen per bransch ger en bra bild över inriktningen på näringslivet, men yrkesstrukturen ger en kompletterande bild av vilken verksamhet som bedrivs och vilka kompetenser som efterfrågas.

Det största antalet anställda fanns inom yrket "Montörer", där antalet anställda var 453 personer (6,1 % av det totala antalet anställda), "Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl." med 332 personer (4,5 %), "Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare" med 308 personer (4,2 %), "Butikspersonal" med 297 personer (4,0 %), "Undersköterskor" med 289 personer (3,9 %), "Lastbils- och bussförare" med 269 personer (3,6 %) och "Smeder och verktygsmakare m.fl." där antalet uppgick till 269 personer (3,6 %).

Största 10 yrkena i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

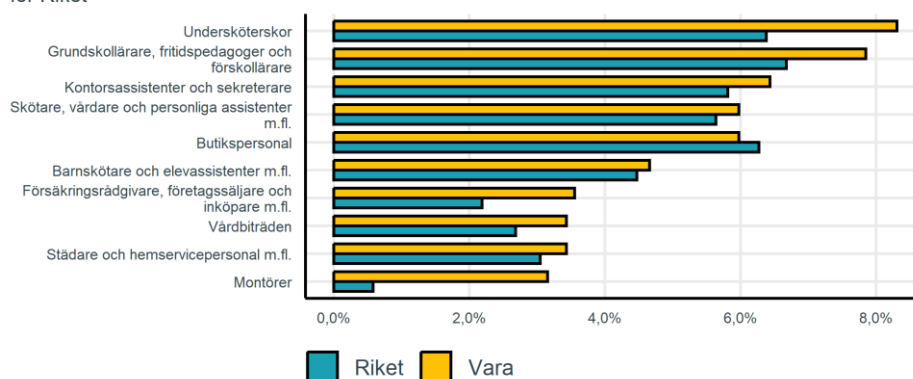

Källa: SCB

Diagram 33. Största 10 yrkena i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

Kvinnor och män befinner sig till stor del i olika yrken. I Vara var det endast 22 av totalt 134 yrken som var jämställda, definierat som att underrepresenterat kön stod för minst 40 procent av sysselsättningen. Dessa jämställda yrken stod för 6,6 procent av det totala antalet anställda i Vara.

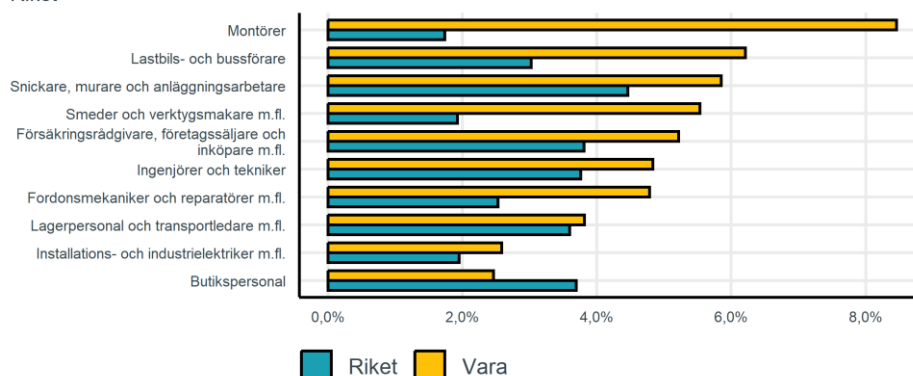
Största 10 yrkena för kvinnor i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

Källa: SCB

Diagram 34. Största 10 yrkena för kvinnor i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

Största 10 yrkena för män i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

Källa: SCB

Diagram 35. Största 10 yrkena för män i Vara år 2024, med jämförelsetal för Riket

12. Yrkesstruktur inom utvalda branscher

Den utbildnings- och arbetsmarknadsprognos som SCB:s Prognosinstitut tagit fram på nationell nivå pekar mot att det främst är inom utbildningsområdet, hälso- och sjukvård och social omsorg, teknik och tillverkning samt inom byggsektorn som det kan förväntas uppstå bristsituationer på arbetskraft med rätt utbildning. Nedan redovisas därför yrkesstrukturen inom ett antal branscher med stark koppling till dessa områden.

12.1 Byggverksamhet

Även om byggandet är lågt just nu visar SCB:s utbildningsprognos på en långsiktig brist på byggarbetare med gymnasial utbildning. Det finns stora problem med att få lärlingsanställningar till gymnasieutbildade byggnadsarbetare.

I Vara år 2024: det största antalet anställda fanns inom yrket "Snickare, murare och anläggningsarbetare", där antalet anställda var 147 personer (25,1 % av det totala antalet anställda inom branschen), "Installations- och industrielektriker m.fl." med 91 personer (15,5 %), "Takmontörer, golvläggare och VVS-montörer m.fl." med 57 personer (9,7 %), "Maskinförare" med 28 personer (4,8 %), "Ingenjörer och tekniker" med 27 personer (4,6 %), "Kontorsassistenter och sekreterare" med 26 personer

(4,4 %) och “Växtodlare inom jordbruk och trädgård” där antalet uppgick till 18 personer (3,1 %).

Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom byggverksamhet
år 2024 i Vara

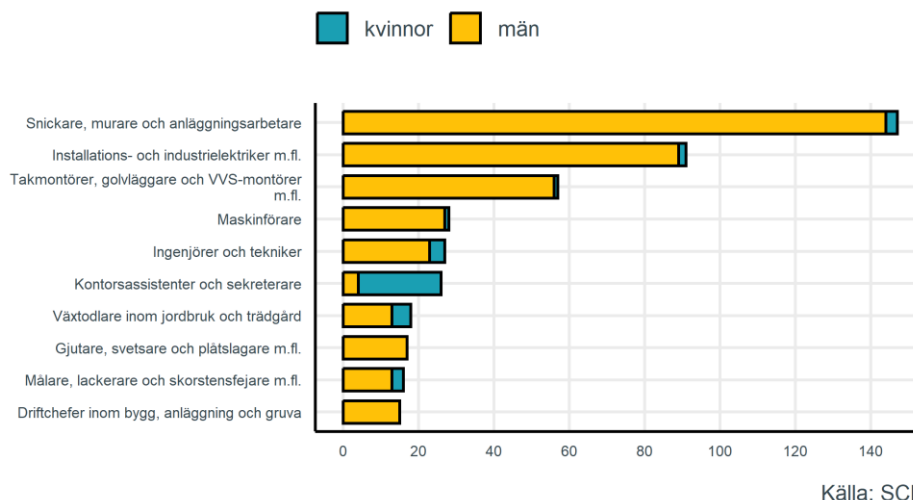

Diagram 36. Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom byggverksamhet
år 2024 i Vara

12.2 Vård och omsorg

SCB:s utbildningsprognos pekar på underskott på vårdpersonal, framför allt specialiserade sjuksköterskor och läkare, men även på personer med gymnasial utbildning inom vård- och omsorg. Det ökande antalet äldre i befolkningen driver efterfrågan på personal.

I Vara år 2024: det största antalet anställda fanns inom yrket “Undersköterskor”, där antalet anställda var 284 personer (29,4 % av det totala antalet anställda inom branschen), “Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.” med 230 personer (23,8 %), “Vårdbiträden” med 137 personer (14,2 %), “Sjuksköterskor” med 54 personer (5,6 %), “Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare” med 30 personer (3,1 %), “Naprater, sjukgymnaster och arbetsterapeuter m.fl.” med 22 personer (2,3 %) och “Tandsköterskor” där antalet uppgick till 20 personer (2,1 %).

Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom vård och omsorg samt sociala tjänster år 2024 i Vara

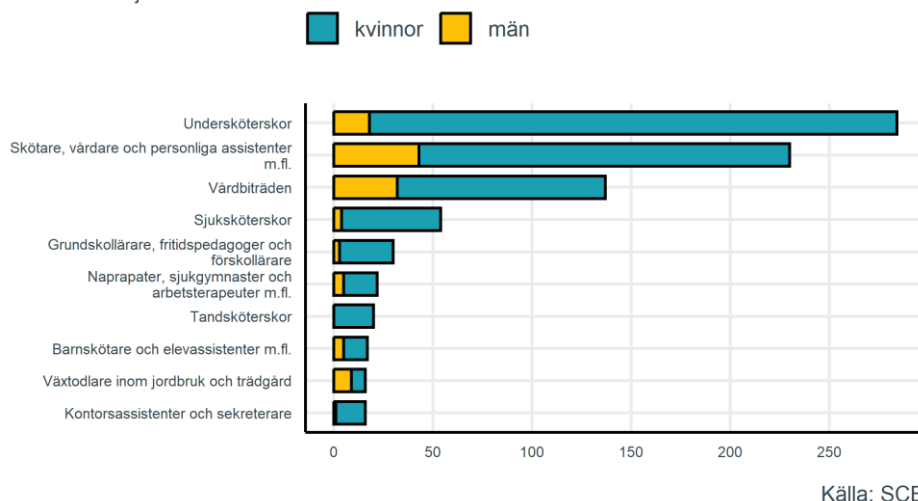

Diagram 37. Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom vård och omsorg samt sociala tjänster år 2024 i Vara

12.3 Utbildning

SCB:s utbildningsprognos pekar mot underskott inom i stort sett alla läraryrken. Allra mest markant är bristen på lärare inriktade mot matematik, NO och teknik. Sjunkande födelsetal minskar dock det framtida elevunderlaget, samtidigt som invandring bidrar till arbetskraftsutbudet - tillsammans bidrar detta till att minska bristen på lärare.

I Vara år 2024: det största antalet anställda fanns inom yrket "Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare", där antalet anställda var 275 personer (39,0 % av det totala antalet anställda inom branschen), "Barnskötare och elevassistenter m.fl." med 156 personer (22,1 %), "Gymnasielärare" med 67 personer (9,5 %), "Kockar och kallskänkor" med 48 personer (6,8 %), "Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens" med 42 personer (6,0 %), "Lärare i yrkesämnena" med 21 personer (3,0 %) och "Snabbmatpersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl." där antalet uppgick till 19 personer (2,7 %).

Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom utbildning år 2024 i Vara

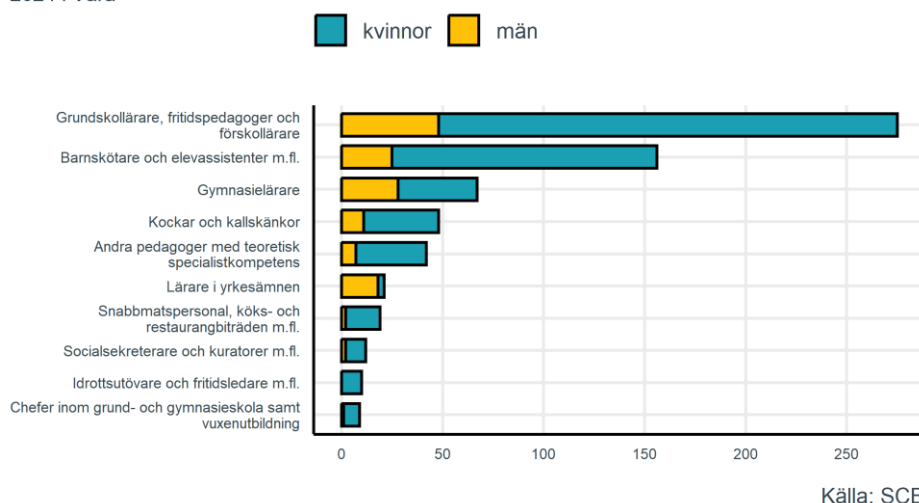

Diagram 38. Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom utbildning år 2024 i Vara

12.4 Tillverkningsindustri och utvinning

Trots en kraftig nedgång av antalet sysselsatta inom tillverkningsindustrin råder det brist på kvalificerade yrkesarbetare, vilket till stor del beror på att få elever väljer att läsa på gymnasiets industriprogram. Det finns också en viss brist på bland annat civilingenjörer och annan personal inom tekniska yrken.

I Vara år 2024: det största antalet anställda fanns inom yrket "Montörer", där antalet anställda var 403 personer (16,7 % av det totala antalet anställda inom branschen), "Smeder och verktygsmakare m.fl." med 236 personer (9,8 %), "Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl." med 219 personer (9,1 %), "Ingenjörer och tekniker" med 168 personer (7,0 %), "Kontorsassistenter och sekreterare" med 114 personer (4,7 %), "Lagerpersonal och transportledare m.fl." med 96 personer (4,0 %) och "Processoperatörer, trä- och pappersindustri" där antalet uppgick till 87 personer (3,6 %).

Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom tillverkning och utvinning år 2024 i Vara

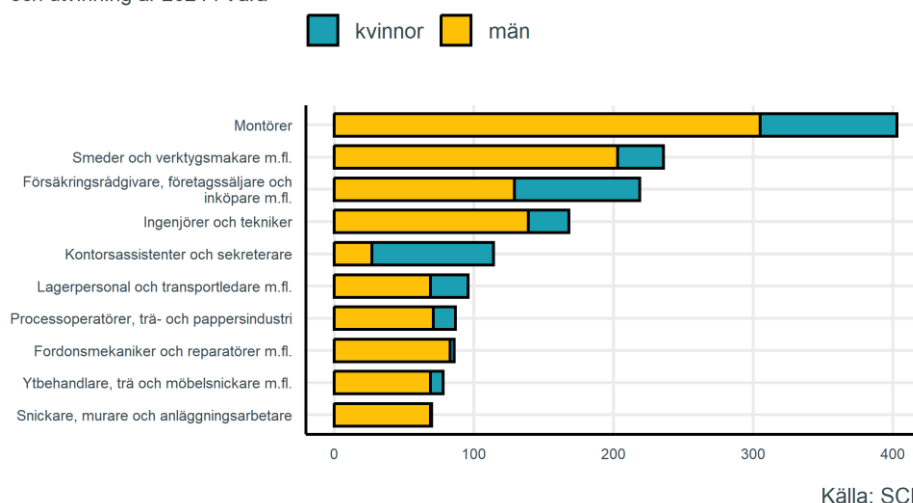

Diagram 39. Antal anställda inom de 10 vanligaste yrkena inom tillverkning och utvinning år 2024 i Vara

13. Bruttoregionprodukt, produktivitet och skattekraft

Hitintills har den redovisade statistiken främst tagit utgångspunkt från individer i egenskap av utbildade, anställda eller företagare. Men det är även viktigt att mäta utvecklingen i ekonomiska termer. I avsnittet nedan redovisas fyra olika mått:

1. **Bruttoregionprodukt (BRP)** — det sammanlagda värdet av alla varor och tjänster som produceras i en region (den regionala motsvarigheten till BNP). Notera att osäkerheterna i BRP-beräkningarna ökar ju lägre nivå de omfattar. Kommunala BRP-tal bör därför tolkas med stor försiktighet.
2. **Produktivitet** — bruttoregionprodukt per sysselsatt.
3. **Daglönessumma** — inkomst för förvärvsarbetande redovisad efter den plats där de arbetar (till skillnad från natlönessumma som innebär att inkomsten redovisas efter var de förvärvsarbetande bor).
4. **Skattekraft** — den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten.

De uppgifter som presenteras är alla baserade på rörliga priser. Det hade varit önskvärt att uttrycka utvecklingen i fasta priser, men tyvärr redovisar

inte SCB fastprisberäknade tidsserier för bruttoregionprodukt på kommunal nivå.

13.1 Bruttoregionprodukt

Sverige har sedan början av 00-talet haft en god tillväxt av bruttonationalprodukten. Den mycket kraftiga nedgången av BNP som följde på finanskrisen 2008 återhämtades snabbt.

Utveckling av BRP, index, perioden 2016–2023

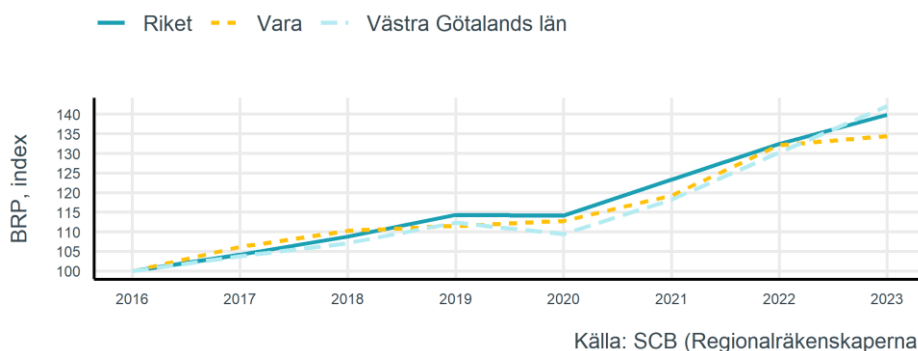

Diagram 40. Utveckling av BRP, index, perioden 2016–2023

År 2023 uppgick bruttoregionprodukten i Vara till 8,3 miljarder kr. Tillväxten av BRP i rörliga priser mellan år 2016 och 2023 i riket uppgick till 39,8 procent vilket kan jämföras med 34,4 procent i Vara och 42,0 procent i Västra Götalands län.

BRP per invånare år 2023 i riket uppgick till 582 097 kr vilket kan jämföras med 517 802 kr i Vara och 607 453 kr i Västra Götalands län.

Bruttoregionprodukt per capita (kr.), perioden 2016–2023

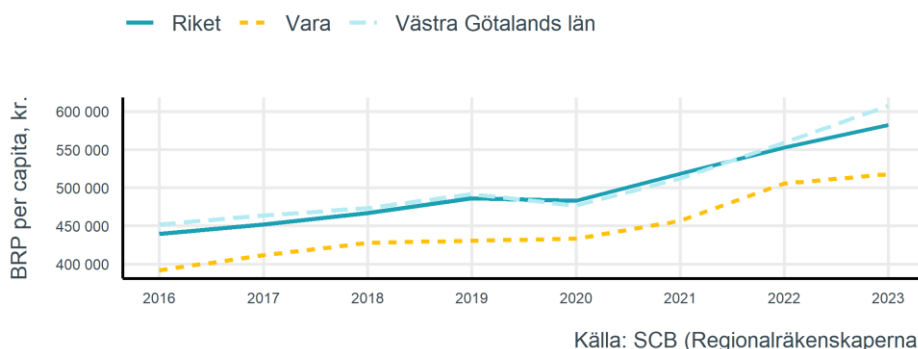

Diagram 41. Bruttoregionprodukt per capita (kr.), perioden 2016–2023

Mellan år 2016 och 2023 växte BRP per invånare i riket med 32 procent vilket kan jämföras med 32 procent i Vara och 34 procent i Västra Götalands län.

Utveckling av BRP per capita, index, perioden 2016–2023

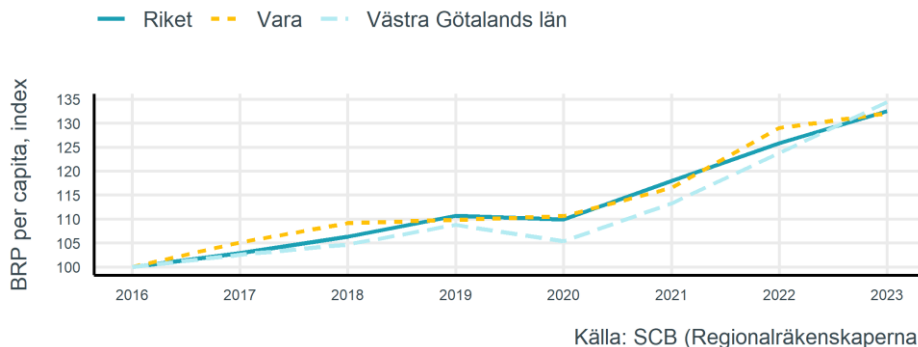

Diagram 42. Utveckling av BRP per capita, index, perioden 2016–2023

13.2 Produktivitet

Produktiviteten visar hur mycket värde som produceras av varje sysselsatt person och definieras här som bruttoregionprodukten dividerat med antalet sysselsatta.

BRP per sysselsatt (produktiviteten) år 2023 i riket uppgick till 1 162 367 kr vilket kan jämföras med 1 003 619 kr i Vara och 1 171 458 kr i Västra Götalands län.

Produktivitet, kr per sysselsatt, perioden 2016–2023

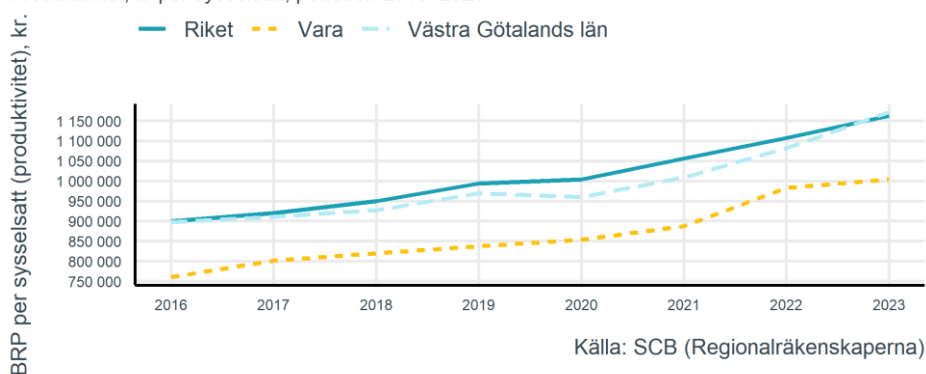

Diagram 43. Produktivitet, kr per sysselsatt, perioden 2016–2023

Mellan år 2016 och 2023 växte BRP per sysselsatt i riket med 29 procent vilket kan jämföras med 32 procent i Vara och 31 procent i Västra Götalands län.

Utveckling av BRP per sysselsatt, index, perioden 2016–2023

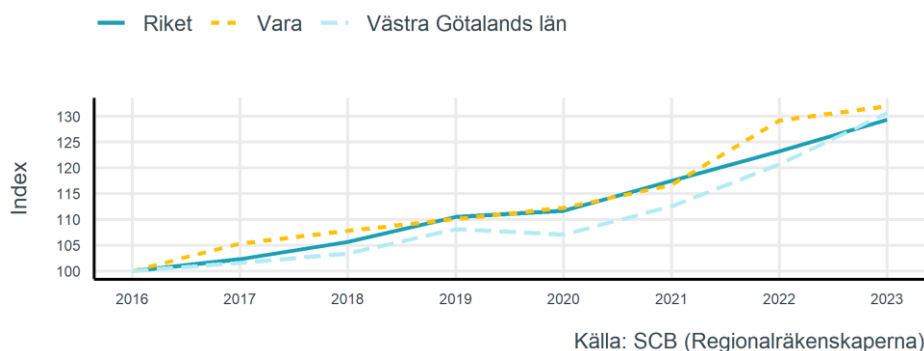

Diagram 44. Utveckling av BRP per sysselsatt, index, perioden 2016–2023

13.3 Daglönesummor

Daglönessumma per sysselsatt kan ses som ett alternativt mått som indikerar produktiviteten i den uppmätta ekonomin. I Västra Götaland som helhet ligger lönesumman per sysselsatt lägre än riksgenomsnittet, vilket även gäller BRP/sysselsatt. De båda måtten samvarierar, men daglönessumma per sysselsatt utvecklas i jämnare takt mellan åren, då antalet sysselsatta inte kan justeras efter konjunkturen på samma sätt som produktionen varierar.

Daglönessumman per sysselsatt år 2023 i riket uppgick till 421 826 kr vilket kan jämföras med 350 139 kr i Vara och 417 802 kr i Västra Götalands län. Mellan år 2002 och 2023 växte daglönessumman per sysselsatt i riket med 93 procent, vilket kan jämföras med 94 procent i Vara och 94 procent i Västra Götalands län.

Daglönessumma per sysselsatt (kr.), perioden 2002–2023

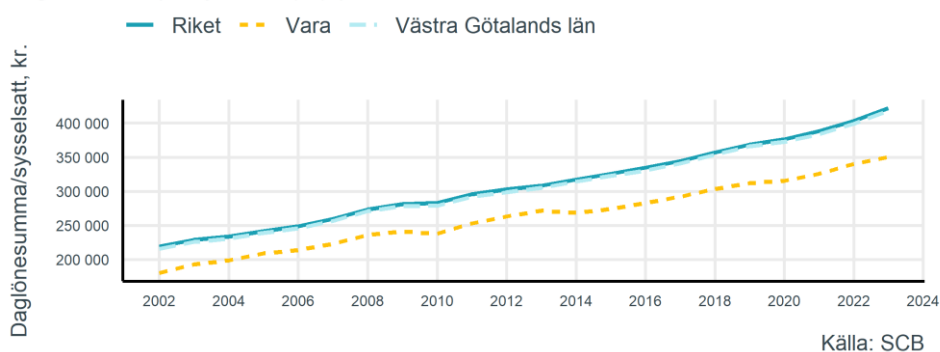

Diagram 45. Daglönessumma per sysselsatt (kr.), perioden 2002–2023

13.4 Skattekraft

För att kunna säkra tillgången på välfärdstjänster och infrastruktur m.m. är det av väsentlig betydelse att det finns en skattebas i regionen.

Skattekraften bestäms av den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten för varje inkomstagare och hur stor andelen inkomstagare av befolkningen är. År 2026 uppgick skattekraften per invånare i Vara till 85 procent av genomsnittet för riket vilket kan jämföras med 99 procent i Västra Götalands län.

Andel av rikets skattekraft, index, perioden 2002–2026

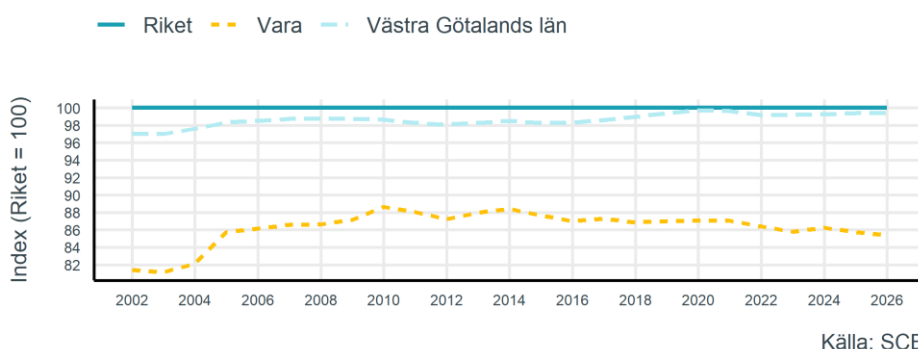

Diagram 46. Andel av rikets skattekraft, index, perioden 2002–2026